

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

Poština plačana v gotovini.
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVIII. št. 188 (14.279)

Trst, petek, 14. avgusta 1992

primorska

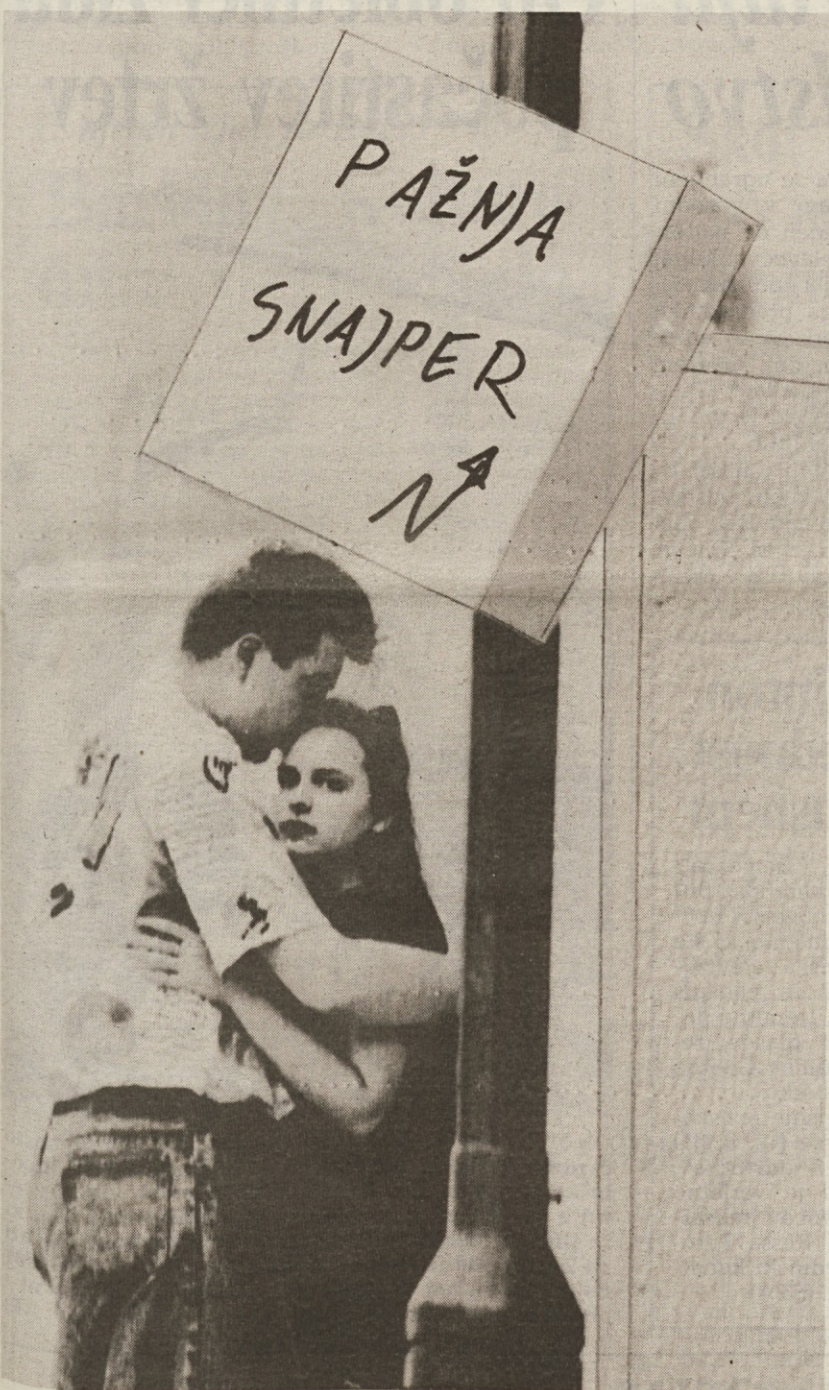
dnevnik

RST
Montecchi 6 - PP 559
340) 7796-600
30894 PD 1
340/772418
IICA
Ureved 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958
CEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190
Fax 0432/730462

Varnostni svet OZN včeraj prižgal zeleno luč za omejen vojaški poseg

*Za zagotovitev humanitarne pomoči prebivalstvu v Bosni dovoljena uporaba vseh sredstev
Na konferenci o Jugoslaviji v Bruslju ne bo Miloševića in Bulatovića, prišel pa bo Panić*

Nevarna romantika

V osrčju bivše Jugoslavije še vedno plamenijo spopadi. Orožje je rožljalo tudi danes, utihnilo ni niti ob Panićevem obisku v Sarajevu. Vojna vihra pa očitno ni zmotila parčka, ki ga je fotobjektiv zalotil tik pod napisom, ki opozarja na nevarnost ostrostrelcev (telefoto AP)

NA 2. STRANI

NEW YORK — Varnostni svet OZN je včeraj končno le izglasoval resolucijo, s katero se dovoljuje uporaba vseh sredstev za zagotovitev pošiljanja humanitarne pomoči prebivalstvu Bosne in Hercegovine. Pri glasovanju je bila mednarodna skupnost izredno enotna, saj se je zvedelo, da je tudi Rusija, ne samo glasovala za obe resoluciji, temveč se je kot pokrovitelj celo pridružila k predlogu, ki so ga skupaj oblikovale ZDA, Velika Britanija, Francija in Belgija.

VS se je včeraj prvič sestal že v popoldanskih urah po srednjeevropskem času, vendar pa so glasovanje o resoluciji o delni uporabi vojaške sile preložili za nekaj ur. Vzrok za preložitev so bile zahteve nekaterih članic po amandmajih, določen za-plet pa je povzročila tudi prošnja bosanskega predstavnika, da bi sodeloval na zasedanju VS. Ker bi tej zahtevi lahko sledila tudi zahteva veleposlanika Srbije in Črne gore - ta še vedno zaseda mesto nekdanje Jugoslavije - so se po krajši razpravi

odločili, da na zasedanju lahko sodelujejo le članice VS.

Veleposlanik BiH v OZN Mohamed Sačirbej z vsebino sprejete resolucije ni bil zadovoljen, saj po njegovem ne odpravlja vzrokov tragedije v BiH. »Pravi problem je 'etnično čiščenje' in naši ljudje zato ne potrebuje usmiljenja, temveč možnost za obrambo. Hvaležni smo svetu za humanitarno pomoč, vendar pa ni pravi način za rešitev tega problema,« je še dejal.

Veliko vprašanje je, če bo resolucija, ki naj bi jo včeraj zvečer Varnostni svet Združenih narodov zanesljivo sprejel, zadostovala za umiritev razmer in zagotovitev varnega pošiljanja humanitarne pomoči tej državi? Odgovor na to ključno vprašanje je povsem negotov, svetovni diplomati pa izražajo bolj želje kot prepričanje, da se bodo srbske sile uklonile grožnji mednarodne skupnosti z uporabo vojaške sile. Zato tudi ne presenečea prepričanje, da je sprejem omenjene resolucije VS

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Nepriзнana ZRJ včeraj priznala Republiko Slovenijo

BEODGRAD — ZRJ je včeraj priznala Slovenijo. Novico je sporočilo jugoslovansko ministrstvo za informiranje, ki je hkrati izjavilo, da bo ZRJ v kratkem predlagala odprtje jugoslovanskega veleposlaništva v Ljubljani.

Politični opazovalci v Ljubljani so prepričani, da skuša Beograd s to potezo vplivati na odločitve Varnostnega sveta v zvezi s sankcijami zoper ZRJ. Beograd naj bi se na ta način skušal tudi izvleči iz izolacije, v katero je bil potisnjen od mednarodne skupnosti. Od proglastitve do danes namreč še nobena država ni priznala ZRJ. V prejšnjih dneh je jugoslovanski premier Milan Panić napovedal, da bo ZRJ priznala tudi Hrvaško.

Srbska poteza nima velike veljave, saj slovenska vlada ne priznava ZRJ. To je doslej že večkrat izjavila, najbolj pa nasprotuje temu, da bi ZRJ bila edina naslednica nekdanje SFRJ.

Boj proti organiziranemu kriminalu bo usklajeval superprefekt Vlada je odobrila dodelitev radiotelevizijskih frekvenc

RIM — Ministrski svet je sprejel včeraj vrsto pomembnih sklepov, med katerimi izstopata po odmevnosti predvsem dva: uvedba tako imenovanega generalnega sekretariata za javno varnost in podelitev koncesij oziroma frekvenc radiotelevizijskim postajam za oddajanje na vsedrjavni ravni.

Prvi je naravna posledica strahovitega razrasta organiziranega kriminala, proti kateremu gre ukrepati enotno in usklajeno. Generalni tajnik za javni red - prefekt prvega razreda (morda zdajšnji šef policije Parisi) - bo referenčna točka za vse sile pregona, od policije in karabinerjev do finančnih stražnikov in po potrebi tudi gozdarskih čuvajev, ter bo odgovarjal neposredno notranjemu ministru. Skratka, posamezni rodovi bodo ohranili avtonomijo, a pri zaščiti

javnega in demokratičnega reda v državi bodo podrejeni novi figuri.

V smislu drugega vladnega sklepa pa bo imelo odslej koncesijo za oddajanje na vsem državnem ozemlju - poleg treh mrež RAI - še šest privatnih televizijskih družb in sicer: Canale 5, Italia 1, Rete 4, Videomusic, Rete A in Telemontecarlo. Edine tri TV postaje proti plačilu, ki so last Berlusconi (Telepiù1, Telepiù2 in Telepiù3) pa bodo smele oddajati na vsem državnem ozemlju samo pod pogojem, da bodo njihovi reklamni spoti krajši kot pri drugih zasebnih postajah, da bodo določen čas brezplačno posvečale širjenju kulture ter parlamentarnemu delu in da si ne bodo prilaščale ekskluzivne nad športnimi dogajanji. Ministrski svet je hkrati podaljšal do 28.

februarja 1993 začasno pooblastilo za oddajanje vsem tistim radiotelevizijskim podjetjem, ki takšne koncesije še niso prejela, čeprav izpolnjujejo za to vse pogoje.

Med drugimi ukrepi velja omeniti: ukinitve prerogativ, torej zloglasne prakse, po kateri so si upravna telesa javnih podjetij in ustanov avtomatično podaljševala mandat; sprožitev reforme obdavčevanja prislužka od delnic, da bi vllili borzi svežega kisika; triletno oprostitev »supertakse«
za lastnike avtomobilov na dizlov pogon, kupljenih med 3. februarjem letos in 31. decembrom 1949, če bodo vozila ustrezala protioneseževalnim predpisom Evropske skupnosti; in nazadnje večjo zaščito državljanov pred morebitnim zlorabljanjem bank osebnih podatkov, kot to določa strasburška konvencija.

Medtem ko je na Sicilijo včeraj prispel zadnji kontingent vojakov Di Gennaro na obisku v Palermu

PALERMO — V Palermu se je včeraj mudil vršilec dolžnosti superprokuratorja Giuseppe di Gennaro. To je bil njegov prvi uradni obisk, odkar so ga pred nedavnim imenovali na to mesto. Njegov prihod v Palermo nikakor ni bil ključen, saj je vprašanje mafijskega kriminala bilo zadnje mesece najbolj občuteno prav v tem mestu. O tem vprašanju se je pogovarjal tudi včeraj, predvsem s sodniki, ki vodijo preiskave o mafijski dejavnosti. Najprej se je sestal z generalnim prokuratorjem na tamkajšnjem prizivnem sodišču Brunom Siclarijem, nato pa z vršilec dolžnosti državnega pravdnika Eliom Spallitto in sodniki protimafijskega okrožnega vodstva, tj. telesa, iz katerega je — takoj po uboju

sodnika Borsellina — izstopilo 8 članov. Di Gennaro se je srečal tudi s sodniki iz Caltanissette; ravno ti trenutno vodijo preiskave o uboju sodnikov Falconeja in Borsellina ter njunega spremstva. Na srečanju z novinarji je Di Gennaro izjavil, da je zadovoljen z obiskom v Palermu. Glede organizma, ki mu načeljuje, pa je povedal, da ustreza zasnovi, ki jo je izdelal Falcone.

V Palermu je bila včeraj na delu tudi policija. Zaplenila je premičnine in nepremičnine ter tekoče račune družinskih članov mafijskih kolovodij Giuseppeja Buffe in Salvatora Vitaleja. Vrednost zaplenjenega premoženja znaša več milijard lir.

Na Sicilijo pa je medtem prispel zadnji kontingent vojakov; njihovo število tako znaša 7 tisoč. Največ (1.200) se jih nahaja v Palermu, glavnino tega kontingenta predstavljajo padalci brigade Folgore. V Catanii je skupno 1.500 pripadnikov oboroženih sil, medtem ko jih je v Enni, Ragusi in Sirakuzah skupno 1.800; ti pripadajo brigadi Julia. Njihovo prisotnost na otoku je general Paolo Cavaneghi pozitivno ocenil; po njegovih trditvah naj bi jih (razen v nekaterih izjemnih primerih) brez pridržkov sprejelo tudi tamkajšnje prebivalstvo. V kratkem se jim bo pridružilo približno tisoč novih karabinerjev. Oborožene sile naj bi na otoku ostale do konca leta, bržkone pa bodo njihov mandat podaljšali.

Novi predsednik tržaške pokrajinske uprave napovedal svoj odstop

TRST — Predsednik tržaškega pokrajinskega odbora Dario Crozzoli, ki je bil v sredo izvoljen z odločilnim glasom MSI, je sinoči uradno napovedal odstop. Predstavnik PSI bo odstopil takoj po uradni prisegi na prefekturi, to se pravi predvidoma sredi prihodnjega tedna.

Izvolitev novih tržaških uprav je sprožila vrsto polemik in ostrih reakcij. Na udaru so predvsem socialisti in demokrristjani, češ da so se popolnoma podredili zahtevam LpT. To velja tudi za skrajno omejevalna stališča do slovenske manjšine. Najhujše kritike na račun novih krajevnih odborov na Občini in na Pokrajini prihajajo iz vrst SSK, Demokratične zveze in Stranke komunistične prenovе.

NA 5. STRANI

Hudi spopadi v vsej Bosni in Hercegovini se nadaljujejo brez premora Milana Panića ob prihodu v Sarajevo pričakal pozdrav iz pušk ostrostrelcev

SARAJEVO — Novi premier ZRJ Milan Panić (na sliki AP levo) je včeraj poskrbel za novo presenečenje in priletel v Sarajevo, kjer se je po navedbah agencije Tanjug pogovarjal s predstavnikami Unproforja ter srbskimi in hrvaškimi predstavniki v BiH. Toda njegov obisk ni minil mirno, saj je bil konvoj vozil, s katerimi se je s sarajevskega letališča odpravil proti poveljstvu Unproforja tarča ostrostrelskega ognja, ki je zahteval življenje ameriškega novinarja. Panića je napad izredno razburil in je napadalce označil za kriminalce in teroriste, na novinarska vprašanja pa je zatrjeval, da v BiH ne gre »za spopade med Muslimani, Srbi in Hrvati, ki si vsi želijo miru, temveč za spopade kriminalnih tolpe.« Premier nove ZRJ se je želel sestati tudi s predsednikom BiH Alijo Izetbegovićem, ki pa ga ni sprejel in se je z njim pogovarjal le po telefonu.

Sicer pa kontroverzne izjave in poteze predsednika vlade tako imenovane Zvezne republike Jugoslavije Milana Panića, ki neutrudno obiskuje svetovne prestolnice ter brez kakršnih koli rezultatov kar naprej govori o miru, še naprej vzbujajo dvome v njegove resnične namene, pravo zmedo pa je povzročil s predvčerajšnjo izjavo v Ankaru, da je pripravljen priznati Bosno in Hercegovino.

Medtem pa se na bosensko-hercegovskih bojiščih nadaljujejo spopadi, kot da intenzivnih prizadevanj celotne mednarodne skupnosti sploh ne bi bilo. Po bombardiranju Jajca s kaselnimi bombami v sredo so letala tako imenovane Jugoslovanske armade tudi včeraj to mesto zasula tokrat celo z napalm bombami. Srbske enote so ponovno skušale izvesti tudi ofenzivo na Višegrad, vendar jim to ni uspelo. V noči na četrtek je bilo v Sarajevu nekoliko bolj mirno, čeprav je po polnoči srbsko topništvo napadlo naselje Sokolje in Brijesče. Ponoči so v Sarajevu potekali tudi hudi pehotni spopadi, kot poroča Hina, pa naj bi napadalcem prizadejali velike izgube. Tudi včeraj dopoldne je bilo v mestu slišati občasno streljanje iz protiletalskih strojnic in iz pehotnega orožja. Sicer pa je preskrba z eltrično v Sarajevu še naprej kritična, velik del mesta včeraj ni imel vode, bolnišnicam primanjkuje zdravil, prebivalci pa se še nadalje soočajo z lakoto.

Zaradi bombardiranja se je moral včeraj dopoldne v bližini Travnik ustanoviti tudi humanitarni konvoj s 300 ženskami in otroki, ki je v sredo zvečer iz Sarajeva odpotoval proti Splitu. Kljub kršenju dogovora o začasnem premirju je konvoj pod zaščito Unproforja kasneje pot nadaljeval, v Splitu pa so kolono avtobusov pričakovali včeraj pozno ponoči. Iz Splita bodo otroci in ženske, v glavnem gre za Muslimane, pot nadaljevali z dvema ladjama proti Rijeki, nato pa bodo preko Slovenije odpotovali v Avstrijo, vendar pa končnega cilja niso sporočili.

Agencija Hina je poročala, da so že tretji dan zapored potekali siloviti topniški napadi na kupreškem, tomlislavgrajskem in mostarskem bojišču. Ponoči so srbski napadci poskušali pehotni preboj, vendar so sile Hrvatskega obrambnega sveta napad odbile. Srbske sile so včeraj od zgodnjih jutranjih ur močno napadale tudi Bihać, kjer so razglasili tudi nevarnost letalskega napada. Tarča topniškega in tankovskega napada pa je bilo včeraj tudi Livno. (NIA)

Odstavljeni Gamsahurdija zamajal gruzijsko vodstvo

TBILISI — Predsednik gruzijskega državnega sveta Eduard Ševardnadze je včeraj med dramatičnim govorom na televiziji ponudil odstop s te funkcije. Za potezo se je odločil sprčo poslabšanega stanja v državi oziroma razraščanja neredov. Do vrhunca je prišlo prav zadnje dni, ko so pripadniki odstavljenega predsednika Gamsahurdije ugrabili 12 visokih državnih funkcionarjev, vključno z ministrom za notranje zadeve. Državni svet (najvišja oblast v državi) je odstop zavrnil, saj bi to — vsaj po njegovem mnenju — pomenilo uvod v še večjo nestabilnost. Hkrati se je odločil za odločnejše ukrepanje zoper privrženca Gamsahurdije in je nanje poslal približno 3 tisoč pripadnikov sil javnega reda.

Časopis Izvestija poroča, da se ugrabljeni državni funkcionarji nahajajo v vzhodni Gruziji. Ugrabil naj bi jih eden od najtesnejših Gamsahurdijevih sodelavcev. Skupaj s to skupino naj bi se nahajal tudi namestnik gruzijskega ministrskega predsednika Aleksander Kavsadze. Kavsadzeja so ugrabili pred približno mesecem dni, medtem ko je skupina funkcionarjev padla v Gamsahurdijeve roke prav v času, ko je gruzijska vlada objavila spravni manifest.

Vsi poskusi, da bi onesposobili Gamsahurdijo so se do zdaj klavrno izjalovili. Odstavljeni predsednik naj bi svoj generalštab imel v Čečenski republiki, se pravi izven Gruzije. Čečenska republika je že nekaj časa v ostrih sporih z moskovskimi oblastmi.

Afganistansko glavno mesto zopet v plamenih Tudi včeraj mnogo žrtev

KABUL — Prestolnica Afganistana je bila včeraj ponovno tarča napadov integralističnih upornikov. Največ škoda je bilo v četrti, kjer se nahaja največja tržnica v mestu; zaradi eksplozij raket je tu umrlo več deset ljudi, mogoče celo sto. Nemirno je bilo tudi v vzhodnem in južnem predmestju, kjer so se spopadle sile, ki so zveste sedanji vladi, in pristaši islamskega fundamentalističnega voditelja Hekmatjarja. Kot poročajo uradni viri, naj bi slednji tudi uporabili raketno orožje.

Afganistansko obrambno ministrstvo je kljub zaostritvi stanja odbilo predlog o premirju; prekinitev ognja so — po podatkih ministrstva — predlagali integralistični voditelji. Vlada se je očitno odločila za nepopustljivost, saj trdi, da je predlog dospel prepozno. Tega mnenja pa ni Varnostni svet OZN, ki je ponovno pozval k premirju; eden prvih ciljev OZN je evakuacija tujih državljanov iz Kabula.

Bill Clinton ima prednost pred Bushem

NEW YORK — Demokratski predsedniški kandidat Bill Clinton bi po najnovejših raziskavah javnega mnenja, ki sta jih objavila ameriška televizijska mreža ABC in časopis Washington Post, trenutno dobil 60 odstotkov glasov, republikanski kandidat George Bush pa le 34 odstotkov.

Bush je od prejšnje raziskave javnega mnenja (10. julija) napredoval za 5 odstotkov. Dodatne glasove je verjetno dobil od privrženцев telesaškega milijonarja Rossa Perotta, ki se je predsedniški kandidaturi odpovedal. (STA)

Ob obletnici zidu počastitev žrtev

Ob 31. letnici postavitve berlinskega zidu, ki je mesto razdelil na dve, simbolično pa je pomenil tudi ideološko pregrado med Zahodom in Vzhodom, so se včeraj z različnimi slovesnostmi spomnili vseh žrtev, ki so jih v preteklih letih ubili, ko so poskušale zbežati na Zahod. Zid je padel 9. novembra 1989, od leta 1961 do takrat pa naj bi pod njim - uradnih podatkov ni - obležalo približno 100 žrtev (Telefoto AP)

Hude poplave v Pakistanu

Močno monsunsko deževje je v zadnjih dveh dneh v južnem Pakistanu zahtevalo najmanj petdeset življenj, od tega vsaj trideset v Karačiju. Zaradi dežja je prišlo tudi do prekinitve dobave električne energije, pretrgane pa so tudi številne cestne zveze (Telefoto AP)

● Varnostni svet OZN prižgal zeleno luč

NADALJEVANJE S 1. STRANI

OZN le prvi korak k mednarodnemu vojaškemu posredovanju v Bosni in Hercegovini. Varnostni svet je včeraj sprejel tudi resolucijo, ki zahteva, da je treba Rdečemu križu takoj omogočiti nemoten dostop v koncentracijska taborišča v nekdanji Jugoslaviji, ki so jih ustanovili bosanski Srbi.

Morebitno vojaško posredovanje v BiH pa izredno skrbi generalnega tajnika OZN Galija. Ta je zato VS poslal pismo, v katerem je članice opozoril na vse nevarnosti, ki bi jih ta spopad po njegovem mnenju lahko povzročil. Opozoril je tudi na možnost, da umakne enote OZN iz BiH, če bi se napadi nanje nadaljevali. Kaj to opozorilo pomeni, ni treba dosti premišljati, kot najbrž ne bodo niti Srbi pri nadaljevanju napadov tudi na modre čelade.

Skoraj sočasno s sprejemanjem obeh resolucij je francoski predsednik Mitterrand v nekem intervjuju izključil možnost vojaškega posredovanja kot načina za ustavi- tve spopadov v nekdanji Jugoslaviji. »Varnostni svet Združenih narodov ne preučuje možnosti vojaškega posredovanja za ustavitev spo-

padov, pa tudi nobena država tega ni predlagala,« je dejal Mitterrand ter opozoril, da bi bil pravi vojaški pohod krvavi poskus. Mitterrand je tudi izrazil dvom o uspešnosti bombardiranja srbskih položajev v Bosni in Hercegovini.

Navzlic takšnim stališčem se je včeraj v Pragi začelo dvodnevno zasedanje odbora visokih funkcionarjev Konference o varnosti in sodelovanju, na katerem obravnavajo možnosti za nadaljnje pošiljanje človekoljubne pomoči Bosni in Hercegovini, vključno z možnostjo uporabe sile. Ta organizacija bi morala imeti vlogo koordinatorja pri nadzoru nad težkim orožjem. KVSE naj bi tudi dala mandat Natu in Zahodnoevropski uniji za organizacijo vojaškega spremstva konvojev s človekoljubno pomočjo. Predstavniki tako imenovane Zvezne republike Jugoslavije na tej konferenci niso prisotni, saj je njihova navzočnost suspendirana do srede oktobra.

Tudi v Ženevi se je včeraj začelo dvodnevno izredno zasedanje komisije OZN za človekove pravice. Na njem preučujejo kršitve človekovih pravic na ozemlju razpadle

Jugoslavije. To je prvič po letu 1946, ko so komisijo ustanovili, da se je le-ta sešla na izrednem zasedanju, kar kaže na izredno dramatičnost in kritičnost sedanjih dogodkov v Bosni in Hercegovini. Danes zvečer ob koncu zasedanja naj bi, kot se pričakuje, komisija obsodila obstoj koncentracijskih taborišč v Bosni in Hercegovini in kršitev človekovih pravic ter zahtevala tudi mednarodno preiskavo o teh taboriščih.

Sicer pa sta srbski predsednik Slobodan Milošević in črnogorski predsednik Momir Bulatović spet zavrnila sodelovanje na konferenci o nekdanji Jugoslaviji. Plenarno zasedanje bo danes, označujejo ga pa kot pripravo na razširjeno mednarodno konferenco o Jugoslaviji, ki bo konec avgusta v Londonu. V Bruselju bo odpotovala tudi slovenska delegacija, pod vodstvom predsednika Kučana. Milošević in Bulatović želita očitno izsiliti, da bi na konferenci sodeloval premier ZRJ Milan Panić, čeprav ga na konferenco o Jugoslaviji lord Carrington ni povabil. Sodelovanje Panića na konferenci bi namreč pomenilo tudi tiho priznanje tretje Jugoslavije.

Za razvoj tržaških in goriških podjetij Dežela bo pričela izvajati »Renaval«

TRST — Deželna direkcija za komunitarne zadeve in stike s tujino je sporočila, da pripravlja deželna vlada Furlanije-Juljske krajine zakonski osnutek o izvajanju programa Evropske skupnosti »Renaval«. Ta program zadeva, kakor je znano, posebne ukrepe v korist ladjedelništva v tržaški in goriški pokrajini, a pri finansiranju le-teh bo sodelovala tudi država, kakor je to izrecno odredil z ustreznim sklepom iz dne 12. junija letos medministrski odbor za gospodarsko načrtovanje (CIPE).

Omenjeni program Evropske skupnosti predvideva poleg drugih pobud podeljevanje prispevkov goriškim in tržaškim podjetjem za izpeljavo konzulentijskih služb s ciljem izboljšati podjetniško organizacijo, proizvodne procese in kakovost proizvodov ter uvajati nove tehnološke postopke in razširiti tržno raziskovanje. Vsak takšen prispevek bo kril 55 odstotkov potrebnih stroškov.

Prispevke Evropske skupnosti bodo lahko izkoriščala v obeh pokrajinah proizvajalna podjetja in podjetja, ki nudijo proizvajalcem raznovrstne servise, vendar pod pogojem, da njihov letni promet ne dosega 38 milijonov ekujev (okoli 58,9 milijarde lir) in da je največ ena tretjina njihovega kapitala pod nadzorstvom podjetij, katerih letni promet presega gori navedeno stopnjo. Pač pa teh prispevkov ne morejo biti deležna podjetja, ki delujejo na področju ladijskih gradenj. Čeprav deželni zakonski osnutek o izvajanju programa Evropske skupnosti še ni nared, pa lahko zainteresirana podjetja že začnejo pošiljati prošnje za prispevke in sicer deželni direkciji za industrijo; pri tem naj uporabijo faksimile, ki ga lahko dvignejo pri omenjeni direkciji v Trstu, Ul. Trento št. 2, tel. 040-3772456. Direkcija jim bo na razpolago od torka, 18. avgusta.

Durnwalder o odnosih med Italijo in Avstrijo

BOCEN — Pogodba o prijateljstvu, ki jo snujeta Avstrija in Italija po likvidaciji »paketa«, naj bi vsebovala tudi poglavje o izbrisu kazni za južnotirolske teroriste, ki so uprizarjali atentate v šestdesetih letih. To je povedal včeraj novinarjem predsednik bocenske pokrajinske vlade in obenem podpredsednik Južnotirolske ljudske stranke (SVP) Luis Durnwalder s pripombo, da se je glede tega obvezal že prejšnji predsednik republike Francesco Cossiga.

Pogodba o prijateljstvu bo zadevala tako meddržavne odnose kakor odnose med obmejnimi območji sosednih držav. Predvidela pa naj bi tudi - kakor je pojasnil Durnwalder - ustanovitev univerze v bocenski pokrajini, poleg tega pa še okrepitev tako imenovanega »sporazumčka o privilegiranem gospodarskem sodelovanju« med Južno Tirolsko na eni in Tirolsko ter Vorarlbergom na drugi strani.

Izvršni odbor ZZZ opozarja na nezastaranje vojnih zločinov

Ogorčenje zaradi prihoda nekdanjega domobranca Vinka Levstika v Slovenijo

LJUBLJANA — Izvršni odbor Zveze združenj borcev in udeležencev narodnoosvobodilnega boja prejema te dni številne proteste svojih članov in občanov v zvezi z najavljenim prihodom v Slovenijo bivšega domobranskega podčastnika Vinka Levstika, osumljenega za vojne zločine.

Posamezniki, ki se obračajo na to borčevsko organizacijo, izražajo svoje ogorčenje zaradi enostranske publicitete, ki jo slovenski mediji dajejo izjavam takšne dvomljive osebnosti. Hkrati pa opozarjajo - kakor piše v tiskovnem sporočilu izvršnega odbora Zveze združenj borcev - da se tako poskuša prejudicirati morebitni sodni postopek.

Številne sorodnike žrtev še ne raziskanih pobojev domobranske »črne roke« v okolici Velikih Lašč, Ribnice in v Dob-

repoljski dolini je še posebno prizadelo, da sta slovensko pravosodje in tožilstvo, kot vse kaže, že vnaprej dopustila možnost, da se osumljenec za te izredno težke vojne zločine lahko svobodno sprehaja po Sloveniji. S tem v zvezi poudarjajo, da je osumljencu, ki se je desetletja izmikal pravici, na ta način omogočeno vplivanje na sodni postopek in morebitno zastraševanje ali celo podkupovanje prič.

S tem v zvezi želi izvršni odbor Zveze združenj borcev opozoriti na mednarodno obveznost o nezastaranju vojnih hudodelstev. Ta so še posebej pereča v času, ko se domače in svetovno javno mnenje ter ustanove OZN in KVSE zavzemajo za kaznovanje zločinov proti človeštvu ob vojnih strahotah na območju bivše Jugoslavije.

Iz njenih izjav za Radio Vatikan

Barbina: Kulture miru vse premalo

TRST — V političnih krogih Furlanije-Juljske krajine je še vse premalo kulture miru. To je naglasila podpredsednica deželne skupščine Augusta De Piero Barbina v intervjuju za Radio Vatikan in kot dokaz navedla okoliščino, da so vsi dose-danji ukrepi v korist beguncev in siceršnjih žrtev vojne na območju bivše Jugoslavije sad samostojnih pobud manjših združenj, ki so le redko kdaj naletele na odziv javnih uprav. Podpredsednica Barbinova je v intervjuju govorila izključno o problemu begunskih otrok z vojnih prizorišč. Sama je neposredno sodelovala pri organizaciji poletnega šotorjenja v Reziji, ki ga je pripravilo deželno združenje ARCI Ragazzi ob koordinatorskem delu njegove predsednice Tiziane Roncarati; v tem središču se je zbralo vsega skupaj 90 otrok v treh izmenah po 30, od tega jih je bila polovica beguncev in polovica njih italijanskih vrstnikov. Sodelovanje Barbinove je zadevalo predvsem zdravstveno plat oskrbe v Italijo pribežlih otrok. De Piero Barbina je v intervjuju za Radio Vatikan izrekla željo, da bi nedavni popravki k besedilu zakona o civilni zaščiti, ki omogoča posege na tujem v humanitarne namene, prispevali k vzpostavitvi tvornih odnosov med narodi tudi na institucionalni ravni.

Škof Bellomi bo maševal v Strunjanu

PIRAN — V noči med 14. in 15. avgustom 1512 se je prikazala čuvajema vinogradov okoli strunjske cerkvice sv. Marija. Dogodek bodo zdaj (ob 480-letnici) proslavili z drevišnjim koncertom za orgle in zbor ter s procesijo ter z jutrišnjimi slovesnimi mašami; prvo, ob 8.30, bo daroval v italijanščini tržaški škof Lorenzo Bellomi, spremljal pa jo bo pevski zbor italijanske skupnosti iz Pirana, drugo, ob 10. uri, bo daroval v slovenščini koprski škof Janez Jenko, ob 12. uri pa bo sledila še ena maša v italijanščini.

Marijin prikaz je upodobil z oljnato tehniko na lesu slikar Francesco Valerio, slika pa je na oltarju strunjske cerkvice, v kateri so tudi platna Pirančana Tommasa Gregolina.

Ob kulturno-zabavnih prireditvah in kulinaričnih poslasticah

Modne revije priznanih butikov od Postojne in vse tja do Opatije

POSTOJNA — Podjetje MIX, ki se ukvarja s posredovanjem, trgovino, turizmom in gostinstvom, je v restavraciji Paradiso v Postojni organiziralo ekskluzivno modno revijo poročnih oblek; udeležili so se je zlasti mladi pari, ki bodo kmalu stopili na skupno življenjsko pot.

Tako se je v Sloveniji prvič predstavil boutique Saša z Reke, ki se ponaša z unikatnimi izdelki prekrasnih poročnih oblek in kostimov, ki parirajo visoki italijanski modi. Njegova lastnica Milka Momčilović z Reke, ki vodi boutique že 14 let, nam je dejala, da poleg poročnih oblek izdelujejo tudi svečana oblačila za druge priložnosti ter obleke po meri. Sodelovali bodo tudi na veliki modni reviji v Opatiji ob izbiri miss Hrvaške, na kateri pričakujejo približno 3.000 obiskovalcev. Pretežno so njihovi kupci iz Istre, počasi pa si utirajo pot tudi na slovensko tržišče, saj so njihovi izdelki zaradi manjve bolj cenovno dostopni slovenskemu potrošniku. Poleg oblek so predstavili tudi obutev in vse ostale modne dodatke za mlade neveste (torbice, rokavice, rute, itd.). Z oblačili za priče in svate pa

sta se predstavila tudi boutique RR z Reke in Orly shop iz Postojne.

Za plesni del je poskrbel duo Jet set, ki igra tudi na porokah. Na modni reviji je bilo mogoče kupiti oblačila in druge modne dodatke z 10-odstotnim popustom, sicer pa bodo organizatorji vsak konec tedna in to vse do konca septembra prirejali kulturna dogajanja v restavraciji Paradiso, ki poleg tradicionalne kuhinje nudi tudi ribjo kulinariko. Modne revije priznanih butikov z Reke in sosednje Italije bodo danes, 22. in 29. avgusta, na katerih bo mogoče kupovati z ugodnimi popusti, poskrbeli pa bodo tudi za lepe nagrade in seveda nagradne igre. Prirediteli pa bodo tudi večere domače motivne glasbe. Predstavili bodo unikatne izdelke lastne kreacije in vse, kar sodi zraven, nam je dejal Teodor Kocman, predstavnik podjetja MIX, ki je obenem tudi vodil program modne revije. Restavracija Paradiso, v kateri so uredili tudi letni vrt, je odprta vsak dan, razen ob ponedeljkih, od 12. do 24. ure.

OLGA KNEZ STOJKOVIČ

Vodilno osebje Unije Italijanov se ubada ta čas z vprašanji, ki zadevajo volitve, gospodarske projekte in zaščitni zakon Delovno poletje v italijanski manjšini na Slovenskem in Hrvaškem

KOPER — Kljub počitniškemu času v italijanski skupnosti vztrajajo pri delu. Pred kratkim so izvolili svojega predstavnika v hrvaškem parlamentu, trudijo se uresničiti načrtovane gospodarske projekte, za jesen pa napovedujejo nadaljevanje priprav za sprejem manjšinskega zaščitnega zakona. O tem sva se pogovarjala z Robertom Battelijem, poslanecem italijanske narodnosti v slovenski skupščini le nekaj dni po smrti prof. Antonia Bormeje, predsednika osrednje manjšinske organizacije, Unije Italijanov.

Bormejeva smrt pušča globoko praznino in zlasti vam mlajšim nalaga velike obveze!

»To je točno! Ostaja veliko dela, ki ga je treba opraviti čim hitreje, kajti čas ne dela v prid manjšini, kot je naša. Mislim najprej na dogovor med Slovenijo in Hrvaško o ohranitvi enovitosti italijanske manjšine in na zaščitni zakon, ki naj bi ga, vsaj v prvi fazi, v slovenskem parlamentu sprejeli do konca letošnjega leta oziroma do volitev, če te sploh bodo. Čakajo nas dalje spremembe hrvaškega ustavnega zakona, ki bi omogočile Italijanom na Hrvaškem pogled naprej, perspektivo njihovega razvoja. Ob normativni ureditvi pa je potrebno ustvariti tudi gospodarske temelje in avtonomijo manjšinskih ustanov. Brez tega bi namreč tudi norme ne imele pravega učinka. Nekoliko lažje bi nam bilo, če bi še imeli Bormeje, človeka z zagotovo najbogatejšimi izkušnjami v italijanski skupnosti. Bormeje je pomenil tudi neko zagotovilo, da se zavest o potrebi enovitosti manjšine utrdi tudi znotraj manjšine same.«

Na volitvah v začetku meseca ste Italijani v sosednji državi prvič dobili svojega predstavnika v hrvaškem parlamentu, kar je omogočilo nova volilna zakonodaja. Kako na to gledate vi, že delegat narodnosti v slovenski skupščini?

»To je za manjšino pomembna pridobitev. Volilna pravica pa je bila le polovična, saj je zakon našim ljudem onemogočil izbiro tudi kandidatov na t.i. lokalnih listah. Odvzet jim je bil del civilnih pravic, zaradi česar so ugovarjali pred ustavnim sodiščem. Po drugi strani pa izid volitev kaže, da so vse etnične manjšine v državi, razen srbske, kar je bilo v danih razmerah tudi pričakovati, izvolile samo neodvisne predstavnike. Nihče od manjšinskih kandidatov na strankarskih listah ni bil izvoljen, kar kaže na to, da je v manjšinah dobro prisotna zavest o tem, kaj zanje pomeni poseben sedež. V parlament tako pride neposredni interes in glas manjšine in ne politične stranke. To mesto je za nas neke vrste varnostni ventil!«

Izvoljeni kandidat, sociolog Furio Radin iz Pulja, je povzel programsko usmeritev Unije Italijanov. Kakšno delo ga, po vašem, čaka v hrvaškem Saboru in njegovih delovnih telesih?

»Mislim, da ga čaka ogromno dela, tudi glede na izid volitev na Hrvaškem, kjer zaradi objektivnih razlogov sicer, ampak vendar, prevladuje nacionalni moment, če ne celo nacionalističen. Mislim, da bo treba najprej zagotoviti jasno opredelitev vloge posameznih sedežev v parlamentu in pravilno razlago volilnega zakona v tej zvezi; kot sem že dejal, bo treba doseči spremembe ustavnega zakona, zlasti pa zajamčiti ustrezno mesto, vlogo in položaj manjšine v lokalni samoupravi. To čaka obe državi, torej tudi mene oz. delegata, ki mi bo po volitvah sledil, saj se življenje in interesi manjšin realizirajo predvsem v prostoru, kjer manjšine živijo.«

Kako ocenjujete volilno zmago v Istri stranke DDI - Istrskega demokratskega zbora, ki se zavzema za Istro regijo po vzoru zahodnoevropskih in za poseben statut?

»Program DDI je na nek način povzet po programski usmeritvi italijanske skupnosti in v tem smislu je za nas tudi dobro, da se je uveljavila ta politična sila v Istri, kjer živimo. Seveda pa bo stranka DDI šele odslej dalje lahko dejansko pokazala, kako bo delala. Na prejšnjih volitvah namreč ni nastopila, zato bomo še videli razvoj stvari. Dejstvo pa je, da izhaja iz tako velike volilne zmage tudi velika odgovornost in sam upam, da bo sodelovanje stranke in naše skupnosti plodno in zgledno. Manjšina brez Istre, istrstva ne more obstajati! Lahko pa se zgodi celo obratno!«

Sicer pa je vtis, da v narodnostnih vrstah nimate počitnic. V središču pozornosti je BIC, gospodarska naložba, ki na Obali nikakor ni mogla zaživeti. Zdaj se seli na hrvaška tla?

»Jasno je, da se manjšina ne bo odpovedala temu projektu in tudi ne vsem drugim možnostim za izgradnjo lastne gospodarske osnove. V Sloveniji ni bilo politične volje za uresničitev projekta BIC, zato smo ga, nekoliko modificiranega, preselili. To je na nek način izguba, saj bi imel v prvotni obliki večje učinke na celotno regijsko gospodarstvo.«

Kako je s projekti iz italijanskega zakona o obmejnih območjih, krajše Zakona 19/91, ki že letos italijanski skupnosti pri nas namenja 2 milijardi lir prav za te gospodarske potrebe?

»Res je, to je zakon, ki letos in v prihodnjih dveh letih namenja po 4 milijarde lir (2 milijardi za gospodarske aktivnosti, po 1 pa za že dogovorjene in nove potrebe obnove stavb manjšin), medtem ko za slovensko manjšino v Italiji po 8 miljard lir. Prvi del je že razdeljen in je pri Slovencih čez mejo že v uporabi, pri nas pa to še ni začelo, kar je na nek način simptomatično. Kot sem že povedal, bomo sredstva poskušali uporabiti za odpiranje delovnih mest v italijanskem jeziku, kar pa ne

pomeni, da bi zaposlovali le manjšince! Rad bi še dodal svoje osebno mnenje o nesmotnosti vlaganja tega denarja v popravilo stavb. To so bolj obveznosti države, v kateri živimo, ne pa da gredo za to sredstva pomoči manjšini iz Italije.«

Na jesen vas čakajo novi pogovori in priprave zaščitnega zakona za obe avtohtone narodni skupnosti v Sloveniji - Madžare v Pomurju in Italijane na Obali. Koliko je bilo glede tega opravljenega doslej?

»To je preprosto zakon, ki ga predvideva 64. člen ustave. Odločili smo se, da bomo pripravili osnovni zakon, ki bo, ker izhaja iz ustave, obvezujoč tudi za področno zakonodajo. Doslej smo imeli nekaj delovnih pogovorov, sam pa sem sestavil teze za zakon o uresničevanju položaja in pravic narodnih skupnosti znotraj lokalne samouprave oz. na teritoriju, kjer živita. Vse gradivo s tezami bodo pregledali v ministrstvu za zakonodajo, v parlamentu pa naj bi prišlo, tako upam, do konca mandata. To je zelo važen zakon! Moje videnje, vključeno v tezh, sloni na preprosti formuli preselitve pravic, ki jih ima poslanec v parlamentu, na neko skupnico občinskih svetovalcev, ki so izvoljeni na administrativnih volitvah, z integracijo vsebine nekdanjega 251. člena slovenske ustave. Ta je opredeljeval vlogo in pristojnosti samoupravnih narodnih skupnosti. Tako bi ohranili kontinuiteto z že pridobljenimi pravicami narodne skupnosti in nikakor ne bi prehiteli postavitev lokalne samouprave in njenih pristojnosti. Tako bi obe narodni skupnosti, brez prevelike kadrovske in organizacijske obremenitve, dejansko in tvorno delovali z javnimi zadevami v prostoru, kjer njuni pripadniki živijo. To pa je temelj manjšinske zaštite v Evropi in svetu, do tega so pripeljale vse izkušnje v manjšinski problematiki vsaj od 2. svetovne vojne do danes!

MIRJAM MUŽENIČ

Dolgotrajna suša bo povzročila zvišanje cen kmetijskih pridelkov Kmetje nestrpno pričakujejo dež ki bi osvežil polja in vinograde

Sončno in suho vreme je v tem velikošmarnskem obdobju dobrodošlo za številne turiste, ki se podajajo v različne počitniške kraje na dolgo pričakovani oddih. Dolgotrajno sušno obdobje pa nikakor ne zadovoljuje tistih, ki črpajo glavni vir svojih dohodkov iz kmetijskih dejavnosti. Suša neizprosno pesti njihovo delo, posledice pa bodo kaj kmalu občutili tudi ostali, saj ni težko predvideti, da se bodo cene zelenjavnih pridelkov v tržnicah kaj kmalu znatno povišale.

Tako stanje beležijo tudi v drugih krajih naše dežele, kjer občasne plohe niso ublažile velike suše. Pozanimali smo se, kako je v naši pokrajini in podatki, ki so nam jih posredovali kmetje, niso razveseljivi.

Ivan Antonič iz Cerovelj pravi, da je grozdja v njegovih vinogradih sicer veliko in tudi zdravo je (goji trte refoška, sauvignona in šardoneja); stanje torej vsaj za zdaj zaskrbljujoče, kar pa ga zaskrblja je pomanjkanje krme za živinorejo; zato nestrpno pričakuje dež.

Da se kmetijski sektor nahaja v hudih težavah, se strinja tudi Alojz Debelis, ki ima svojo kmetijo nad Ul. Ventura. Že sedaj opaža, da se za vrtnarje (ki potrebujejo veliko vode, pa čeprav ima sam tudi vodnjak) stroški močno dvigujejo, saj poraba vode strmo raste. Še večji problemi pa se bodo pojavili, pravi, če bo grozdje začelo "trpeti". Prepričan je, da bodo cene po 15. avgustu poskočile; na trgu seveda ne bo primanjkovalo ničesar, videti pa bo treba, ali bo kakovost ponujenih pridelkov zadovoljiva.

Velikih sprememb v primerjavi z lansko sezono pa ne opaža Alfonz Guštin s Cola. Stanje doslej še ni zaskrbljujoče, če pa bo vročina še "pritisnila", ne bo prav lahko. Sam se bavi z živinorejo, ima pa tudi trte, kar mu vse skupaj, kot sicer ostalim kmetovalcem, jemlje precej časa in dela.

Zoran Parovel iz Mačkolj se pridružuje ostalim in poudarja, da je suša zelo huda. Neposredno je sicer ne občuti v veliki meri, ker ima v vinogradih napeljavo za namakanje. Verjame pa vremenskim napovedim, ki napovedujejo, da bo že danes deževalo. Sicer pa napoveduje dobro letino, ki bo po njegovem tudi zelo zgodna. Goji trte malvazije, pinota, tokaja, sauvignona, refoška in merlota.

Romano Kobec z Ul. Scarlichio je sicer na zdravljenju, žena Miranda Mislej pa ni najbolj vesela z letošnjo letino. Družina obdeluje nekaj trt in sadnih dreves. Skratka: letošnja letina bo negativna, čeprav je na začetku spomladi kazalo vse drugače.

Danilo Lupinc iz Praprota se še ne more izreči, ker je po njegovem v sedanjih pogojih težko oceniti letošnjo letino. V njegovih vinogradih (prideluje vitovsko malvazijo in teran) je še kar dobro: grozdje je lepo, vinogradi pa potrebujejo -kot sicer poudarjajo vsi ostali- nekaj "dobrega" dežja.

Tudi Andrej Milič iz Zagradca goji trte (refošk, vitovsko malvazijo in šardone). Stalno se obrača proti nebu v pričakovanju na temne oblake, ki bi lahko v veliki

meri osvežili zemljo. S povrtnino pa nima problemov, ker jo lahko zaliva.

Cvetličar Srečko Orel iz Devinščine ima ves svoj "zaklad" shranjen v toplih gredah. Nima zato večjih problemov, čeprav potrebuje večjo količino vode za gojenje cvetlic.

Močno sušo na svoji kmetiji občuti Jože Radetič iz Medje vasi. Goji trte (beli pinot in refošk), zelenjavo (ki jo mora zalivati) in krompir. Na trtah opaža, da listi že rumenijo, kar pa ni prav nič vzpodbudno.

Suša močno pesti tudi kmetijo Josipa Sancina iz Doline. V njegovih vinogradih malvazije, refoška in tokaja listi že rumenijo in odpadajo. Sušo pa trpijo tudi oljke.

Nad takim sušnim obdobjem se pritožuje Robi Smotlak iz Mačkolj. Poleg trt prideluje tudi mlečno koruzo, ki pa sedaj še ni za prodajo, ker je že dozorela.

Skratka: kmetovalci se sedaj pritožujejo, prav kmalu pa se bodo začeli pritoževati tudi odjemalci na tržnicah, ker bodo cene zelenjave in sadja zanesljivo močno narasle. (as)

Na sliki (foto Magajna) vinograd med Križem in Nabrežino.

Poleg Tabora 92 na Opčinah še vrsta drugih praznikov v dneh okrog velikega šmarna

Z otvoritvijo razstave "Ustvarjalne roke" se je v torek začel v Prosvetnem domu na Opčinah letošnji že tradicionalni Tabor 92, ki se bo, ob spremljavi številnih kulturnih prireditev, zaključil v nedeljo pozno zvečer.

Te dni imajo obiskovalci priložnost, da si ogledajo izredno lepo in zanimivo razstavo naših umetnikov in obrtnikov, ki je doživela že ob otvoritvi velik uspeh in bo na ogled še do nedelje. Na njej razstavljajo štiri naše delavnice: Ars cretaria, Lesnina Bor, Pavel Hrovatin in Ročno tkanje. Vsi umetniki-obrtniki delujejo v svojem ambientu - Gabrijele Ozbič se je preselila v Boršt in ima tu svojo delavnico in seveda razstavlja na Opčinah svoje predmete iz keramike; Lesnina Bor predstavlja podjetje, v katerem so s svojim delom zastopani skoraj vsi člani Doljakove družine: mama Bogomila, oče Albert in sinova Peter in Pavel. Na ogled so še predmeti Pavla Hrovatina, ki je odprl svojo delavnico in razstavni prostor v Briščkih in je s svojimi predmeti iz kraškega kamna zbudil veliko pozornost. Nekaj posebnega predstavljajo tapiserie in številni ročno tkani predmeti, ki jih izdelujeta umetnici za ročno izdelavo tkanin Magda Starec-Tavčar in Dinora Coslovich v njujni delavnici za ročno tkanje. Potem so na razstavi še usnjeni predmeti (v glavnem deli oblačil) ki sta jih z velikim smislom za kreacijo ustvarili Lidija in Nataša Milič; dodane pa so še zelo lepe, ročno barvane rute Nevie Vitez.

Praznik na Opčinah se seveda nadaljuje, in sicer danes z odprtjem kioskov in s plesnim vložkom ansambla Venera. Jutri bo glavni del praznovanja in sicer najprej z odprtjem kioskov, nato z nastopom godbe na pihala PD Lijak, zvečer pa še s plesom, ob zvokih ansambla Taims. Tabor 92 se bo zaključil v nedeljo. Začel se bo z otroškim ex tempore, ki bo ob 10. dopoldne. Od 15. ure dalje bodo na dvorišču Prosvetnega doma Tabor odprti kioski z raznimi dobrotami. V tem času bodo na dvorišču doma nastopile tudi mažoretke, kar je zelo privlačna točka za vse poletne prireditve. Od 20. ure dalje bo udeležence zabaval ansambel "Kraški kvintet", medtem, ko bodo imeli vsi možnost, da si ogledajo še prodajo in razstavo novih rabljenih knjig.

Če je Tabor 92 že tradicionalno naša glavna prireditev ob velikem šmarnu, pa moramo vsaj bežno omeniti tudi vrsto drugih praznikov, ki bodo v dneh okrog velikega šmarna v Trstu in okolici z namenom, da bi nudili številnim Tržčanom, ki v tem obdobju niso na počitnicah, primerno razvedrilo in seveda prijetno osvežitev. Tako se bo od danes do nedelje na vrtu Gospodarske zadruge v Bazovici nadaljeval športni praznik ŠD Zarja, na katerem bo vsak večer nastopil priljubljeni ansambel Happy days.

Od danes do ponedeljka pa bo na igrišču Sokola v Nabrežini Praznik tiska DSL, ki obsega tudi kulturni program z nastopom nabrežinske godbe na pihala in s koncertom glasbenih skupin Estensione Est in Sioux Age. Vsak večer bo na sporedu ples z ansambloma Lojze Furlan in Slem Band.

Velikošmarnski praznik prireja tudi Združenje za zaščito cerebropatikov in umsko handikapiranih "Nives Sancin", in sicer od danes do ponedeljka v Ljudskem domu v Naselju sv. Sergija, Ul. dei Peco 7. Igrala bosta ansambla Triestinissima in Duo Melodi. Poletni praznik pa bo od danes do ponedeljka pri športnem centru Ervatti pri Briščkih, prireja pa ga združenje La marmotta. In končno velja še zabeležiti pobudo z naslovom "Glasba na tramvaju", ki ga prireja ACT ob letnici openskega tramvaja. Koncert klasične, dunajske in folklorne glasbe bo na openskem tramvaju jutri, koncerte pa bodo ponevili vsako soboto do 9. septembra.

Kako si naravovarstveniki zamišljajo Kraški park

Odbor za Kraški park, ki ga sestavljajo izvedenci in naravovarstveniki glavnih sektorskih organizacij, je na svoji zadnji seji sestavil sklepni dokument, ki določa glavne značilnosti kraškega zaščitnega območja v tržaški in goriški pokrajini in ki okvirno odgovarja teritorialnim predvidevanjem deželnega urbanističnega načrta.

Odbor, kateremu predseduje Fabio Perco, je razpravljal tudi o glavnih nujnih problemih, ki zadevajo kraški teritorij, predvsem (in ne samo) na italijanskem ozemlju.

Dokument v strnjeni obliki predvideva, da se nujno ohrani tradicije avtohtonega kraškega prebivalstva in da se z zakonom ustanovi posebno telo za upravljanje parka. Odbor je namreč mnenja, da je treba na vseh ravneh vložiti vse napore, da bi se na tak način izognili, da bi se naravno okolje, kraški pojavi in kulturno okolje v vse večji meri spremenili v nekakšno predmestje. Odbor za Kraški park nadalje sporoča, da so bili že vzpostavljeni stiki za priznanje Kraškega parka v mednarodnem kontekstu.

Glavni rekviziti za ustanovitev Kraškega parka bi morali biti po mnenju Odbora za kraški park naslednji:

- ohranjevanje, izboljšanje in obnavljanje vseh kraških pojavov;
- okrepitev vseh naravnih in kulturnih elementov (tudi zgodovinskih in arheoloških), da bi na tak način valorizirali kraške značilnosti in da bi se ne v kraško okolje "vsilile" kakršnekoli spre-

membe, ki bi ga tudi nehote spremenile v mestno okolico;

- promocija znanstvenega raziskovanja, ki naj bi stremelo po upravljanju naravnih dobrin in spremljanju vseh vzgojnih procesov; le-ti naj bi privedli do oblikovanja zavesti za zaščito okolja;

- utrjevanje kulture in tradicij avtohtonega prebivalstva;

- valoriziranje in ponovna oživetje vseh tradicionalnih proizvodnih dejavnosti;

- valoriziranje, urejevanje in racionalizacija (vključno z morebitno organizacijo) vseh neproizvodnih, rekreativnih, športnih in turističnih dejavnosti;

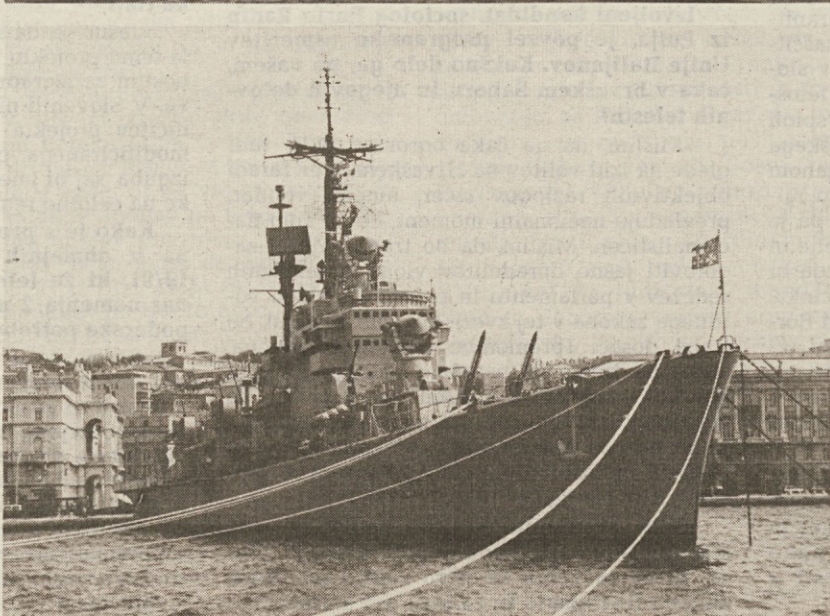
- vključitev Kraškega parka v mednarodni kontekst, da bi se na tak način spoštovalo tudi njegovo naravno integriteto;

- razdelitev teritorija, ki ga je treba zaščititi, na več med seboj povezanih okolišev, ki pa bi imeli različne cilje ter instrumente, sredstva in finansiranja za upravljanje;

- ustanovitev Kraškega parka z zakonom, ki naj tudi predvideva organizem za njegovo upravljanje in ki naj razpolaga s sredstvi in s primernimi čuvaji (s konzulenco odbora posestnikov); poleg tega naj se ustanovi odbor zainteresiranih uporabnikov, ki naj združuje vse ustanove, ki na katerikoli način delujejo v okviru parka ter ustanovitev uglednega znanstvenega odbora.

Do tu tiskovno sporočilo Odbora za Kraški park. Glede zadnje točke dodajamo, kot smo že večkrat poudarili, da je najprimernejša ustanova za upravljanje Kraškega parka prav že obstoječa Kraška gorska skupnost, ki odgovarja vsem pogojem, da bi lahko uspešno izpolnjevala to nalogo.

Več kot sto turističnih plovil in križarka Andrea Doria Živ-žav v Tržaškem zalivu

V Tržaškem zalivu je bilo večeraj živahno, kot že dolgo ne. V zgodnjih popoldanskih urah je namreč priplulo približno 110 jadrnic in motornih čolnov vseh velikosti (na sliki zgoraj), ki so že 26. julija odpluli iz Gallipolija v okviru pobude "Snidenje na Jadranu 1992". Namen pobude, za uspeh katere nosi zaslug tržaška Assonautica, ki deluje v sklopu Tržaške trgovinske zbornice, je predvsem spoznavanje lepote jadranske obale s strani čim širše publike oz. ljubiteljev morja iz vse Italije.

Udeleženci "Snidenja na Jadranu" se bodo v našem mestu zadržali tri dni, v tem času pa se bodo srečali s krajevnimi oblastmi, si ogledali turistične zanimivosti Trsta in okolice, pa tudi nekatere muzeje, poslušali pa bodo tudi predavanje prof. Giuliana Orla s Tržaške univerze o programih združenja Mare vivo za leto 1992. Za veliki šmaren zvečer pa si bodo ogledali predstavo »Vie di mare e d'Oltremare« na trgu pri rusem mostu, o kateri obširneje pišemo na 6. strani.

Udeleženci regate pa niso bili edini gostje našega zaliva. V jutranjih urah je namreč priplula tudi raketna križarka Andrea Doria (na spodnji sliki - obe foto Križmančič), ki se bo ustavila pri nas do 17. avgusta. Ladja, ki ima na krovu 33 častnikov in 410 članov posadke, je dolga kakih 150 metrov in široka 17 ter je opremljena za boj proti podmornicam, na krovu pa ima tudi tri izvidniške helikopterje. Ladjo si bodo razdovedneži lahko ogledali danes od 15. do 19. ure, jutri od 10. do 12. ter od 15. do 19., v nedeljo pa od 15. do 19. ure.

Na čelo pokrajinskega odbora in sveta je bil v sredo izvoljen z odločilnimi glasovi MSI

Predsednik Crozzoli napovedal odstop

Žalostna črna sredo Kje je naš Piave?

Sreda, 12. avgusta bo nedvomno ostala zapisana z mastnimi črnimi črkami v analih tržaške povojne zgodovine, ki je že doživela marsikateri pretes in potres. To mesto je sicer že na junijskih upravnih volitvah -z uspehom MSI in LpT- doživelo močan preobrat na desno, malokdo pa je pričakoval, da bosta novi upravi na Občini in na Pokrajini ta zasuk tako močno potrdili. Na čelo mestne vlade se je vrnil melonarski župan Giulio Staffieri, od katerega Slovenci sedaj lahko samo pričakujemo novo okrožnico, ki bo prepovedovala občinskim uslužbencem sprejemanje dopisov in prošenj v slovenščini. Na Pokrajini pa je bil socialistični predsednik Dario Crozzoli izvoljen z odločilnimi glasovi neofašistov, ki jih uradno ni zahteval, a tudi ne odklonil in ne zavrnil, čeprav ga njegova stranka sedaj javno poziva k odstopu.

Precej volilcev je 7. in 8. junija res zakoličilo smerokaz na desno, po nedavni »črni sredi« pa lahko govorimo že o popolni kapitulaciji zdrave pameti pred zatohlostjo in jasnimi samomorilskimi težnjami mesta, ki se z lastnimi rokami pogreza v živi pesek. Samo tako si namreč lahko razlagamo, da sta KD in PSI pri vseh teh pogajanjih na koncu sprejeli vse pogoje, izsiljevanja, pritiske in zahteve LpT, ki je torej z MSI edini resnični zmagovalec te poletne afere.

Samo Pahor in Anamarija Kalc sta spregovorila nekaj besed v slovenščini, tvegala fizični napad svetovalec MSI in si v zameno dobila opomin predsedujočega Rinaldija, ki je zaradi par besed »v tujem jeziku« celo nekajkrat prekinil sejo. Svetovalci MSI pa so lahko ves čas nemoteno govorili, da je treba zapreti meje s Slovenijo, da je treba prekiniti vse odnose z nekdanjo Jugoslavijo in da so mnogi nesrečni begunci, ki obupano trkajo na vrata Italije, pravzaprav le sinovi in hčerke tistih, ki so odgovorni za fojbe.

Dan po junijskih volitvah so nekateri pravilno ugotavljali, da je demokratični in napredni Trst klavрно doživel svoj Kobarid, kjer so nemške in avstro-ogrske armade razbile italijansko obrambno fronto in v nekaj dneh preplavile furlansko nižino. Italijani so jih kasneje, z velikimi žrtvami, ustavili na reki Piave in tam začeli uspešno protiofenzivo, ki se je končala z znano zmago v Vittorio Venetu. Mi take reke -če seveda sploh obstaja- pa žal v tem trenutku še ne vidimo na obzorju.

S. T.

Predsednik pokrajinske uprave Dario Crozzoli (PSI), ki je bil v sredo izvoljen z odločilnimi glasovi MSI, bo odstopil. To se bo zgodilo po uradni prisegi na Prefekturi, do katere bo prišlo sredi prihodnjega tedna (verjetno 20.avgusta), ko bo stopil v veljavo sklep o izvolitvi predsednika in odbornikov. Crozzoli bo odstopil na pritisk svoje stranke in Krščanske demokracije, ki je včeraj s pokrajinskim tajnikom Sergiom Tripanijem zagrozila, da bo v nasprotnem primeru pozvala odbornike KD, da na lastno pest zapustijo odbor. Po formalnem odstopu predsednika bo stekel dvomesečni rok za izvolitev nove uprave.

Crozzoli se je -kot smo izvedeli- s precejšnjo težavo podredil predsinočnemu sklepu paritetične komisije (Seghene, Perelli, Carbone, De Goia), ki trenutno vodi tržaško PSI. Seghene in Perelli sta med razpravo v občinskem svetu napovedala njegov odstop, češ da so za stranko glasovi neofašistov nesprejemljivi. Perelli je to ponovil tudi v dopoldanskem pogovoru z novinarji, v katerem je priznal, »da je predsednik pokrajine še neodločen, kaj naj pravzaprav naredi«. Govori se, da se je za Crozzolijev odstop zavzelo tudi vsedržavno vodstvo Craxijeve stranke, osebna odločitev interesenta pa je padla šele včeraj pozno popoldne. V PSI vsekakor nekateri že napovedujejo, da si bodo po predsednikovem odstopu prizadevali za koalicio s PRI in PLI in verjetno tudi z zelenimi in z Demokratično zvezo. Sodeč po tem, kar se je zgodilo v sredo v skupščini, pa bodo pogajanja -če bo seveda do njih prišlo- v vsakem primeru zelo težka. Marsikdo se ob vsej tej aferi tudi sprašuje, zakaj ni Crozzoli takoj po udejanjenju črne podpore MSI javno najavil odstopa, kot je npr. od njega še pred izvolitvijo zahteval somišljenik na Pokrajini in devinsko-nabrežinski župan Rino Caldi.

Glavni akter odločilne podpore MSI pri izvolitvi pokrajinskega odbora je bila Lista za Trst in posebno njen politični tajnik posl. Giulio Camber. Pri potezi neofašistov, ki so včeraj izdali zmagoslavno izjavo, ni šlo za nenadno odločitev, dejanje skrajne desnice je naprotno sad zakulisnih pogajanj, pri katerih je sodeloval tudi predsednik melonarskega gibanja Gianfranco Gambassini. On in Camber sta socialistom in demokratizmom postavila veto za vsakršno sodelovanje Zelene liste in Demokratične zveze pri vodenju tržaških uprav in zagrozila, da bi v tem primeru prišlo do občinskih in pokrajinskih volitev. LpT si je predhodno zagotovila glasove MSI tudi na Občini, zato misovci sedaj upravičeno razglašajo, da se skoraj popolnoma prepoznavajo v dokumentu občinske koalicije KD-LpT-PSI. So pa nekoliko jezni, češ da so jim listarji zagotovili, da Crozzoli ne bo odstopil. Novoizvoljeni občinski odbor se je medtem včeraj zjutraj neformalno sestel in se sporazumel o nekaterih prioritarnih nalogah uprave. Župan Staffieri je pred tem prisegel na Prefekturi in je torej sedaj tudi uradno na čelu mestne uprave.

»Kje so časi Hreščaka in župana Spaccinija?«

»Sneli so si krinko! Italijanstvo Trsta je rešeno!« Samo tako lahko SSK ocenjuje neverjeten, a pričakovani razplet včerajšnjega glasovanja za novi tržaški upravi. KD in PSI sta se po mnenju SSK odrekli svojim idealom »krščanstva in naprednosti« ter se popolnoma podredili volji in interesom LpT, ker pa to še ni bilo dovolj, sta blagohotno sprejeli še podporo -na Pokrajini odločujočo - neofašistov. Demokratični Trst je torej doživel enega najhujših porazov in kolo zgodovine se je zasukalo nazaj za več desetletij. »Vse se je zgodilo zaradi tako imenovane upravljalnosti in da se preprečijo ponovne volitve in s tem še hujši poraz tradicionalnih vsedržavnih strank, ki so privedle Trst v to brezizhodno krizo. SSK ugotavlja, da razpoložljivost Demokratične zveze, da podpre možne ustavne rešitve krize in sama napoved, da se strinja z »zamrznitvijo« slovenskega problema (kar je bila zahteva LpT), ni bila dovolj za utišanje apetitov listarjev. Na Pokrajini so se razgovori med sedmimi strankami v začetku razvijali v pravem in prijateljskem vzdušju, saj med njimi ni bilo predstavnikov SSK, kateri je bila od vsega začetka dodeljena vloga opozicije, niti predstavnikov SKP. Vse pa se je zapletlo, ko je pisana družina (KD, PSI, LpT, PRI, PLI, DZ in Zeleni) začela razpravo o porazdelitvi odborništev. Takrat se je široka koalicija razbila in ostali so le KD, PSI in LpT, ki na Občini razpolagajo s sicer pičlo večino, na Pokrajini pa imajo le 10 od 24 glasov«. To novo zavezo -beremo še v tiskovni noti SSK- je povezovala najodločnejša volja do zaščite italijanske večine pred nevarnostjo slovenske manjšine, kar je brez

dvoma temeljna točka programa in to je bilo dovolj, da so svetovalci MSI s privoljenjem samega vsedržavnega tajnika Finija podprli obe upravi.

Trst ima torej široko večino, ki bo s pilotom Staffierijem uspešno vodila Občino, misovci pa si bodo prizadevali, da pride do revizije osimskih sporazumov in do ponovne pridobitve izgubljenih teritorijev od Ilirske Bistrice preko Istre do Dalmacije. »Na pokrajini pa bo socialist Crozzoli, predsednik pokrajinskega protifašističnega odbora, razmišljal o odločilni podpori neofašistov in se bo moral odločiti ali naj ostane, ali naj se umakne (seveda po zaprisegi) tako da s tem omogoči strankam nadaljnjih 60 dni za nova pogajanja in popolno upravno mrtvilo.

Nacionalistične sile so po mnenju SSK slavile veliko zmago in demokratičen Trst je poražen. »Položaj naše manjšine se z dneva v dan slabša. SSK poziva vse Slovence in demokrate na splošno, da se ob teh odločitvah zamislijo, še posebej pa je potrebno poudariti odgovornost za nastali položaj obeh vsedržavnih vladnih strank KD in PSI, ki v svojih programih govorita o medsebojnem spoštovanju in miroljubnem sožitju ter sta se še na zadnjih volitvah potegovali za slovenske glasove. Kje so časi socialistov Pertinija in Hreščaka ter levega centra demokratizma Spaccinija?«

Pokrajinska svetovalec Demokratične zveze Košutova in Vallon ocenjujeta kot politično zelo hud dogodek dejstvo, da predsednik Crozzoli, ki je bil izvoljen z odločilnim glasom MSI, ni takoj najavil odstopa, čeprav je to kasneje naredil njegov strankarski somišljenik na Občini Seghene. To bi bilo nujno potrebno, saj ne smemo pozabiti, da je predsednik Pokrajine na osnovi statuta tega izvoljenega telesa avtomatično tudi predsednik Odbora za zaščito vrednot antifašizma in odporiškega gibanja. Pokrajinsko tajništvo DSL ugotavlja, da so obstajali pogoji za izvolitev demokratičnih uprav, PSI in KD pa sta raje ubrali pot starih logik ter sprejeli glasove skrajne desnice. Očehetova stranka vabi vse demokratične, napredne in antifašistične sile, da glasno potrdijo vrednote miroljubnega sožitja, ki edine lahko privedejo Trst iz sedanje osamitve, iz položaja, ki močno prejudicira tudi gospodarski in družbeni razvoj mesta. Pokrajinski predsednik DSL Tonel pa napoveduje ostro opozicijo svoje stranke, ki se bo s tega položaja odkrito borila za realne potrebe in zahteve ljudi. Načelnik DZ v občinskem svetu Treu pa je po srednjih dogajanjih v tržaških upravah izjavil, da mora parlament čimprej odobriti zakon o neposredni izvolitvi župana.

Odločilni glas MSI na Pokrajini predstavlja po mnenju SKP pravo sramoto za celotno mesto. Po volilnem potresu 7. in 8. junija se je krajevni vodilni razred lahko ohranil na oblasti le ob podpori fašistov. »Laične stranke so bile popolnoma izrinjene, za neplodna in neuresničljiva pa so se izkazala prizadevanja zelenih in Demokratične zveze za vstop v novo koalicijo. Na koncu je le LpT potrdila svojo vodilno vlogo«, je mnenja SKP, ki je močno kritična tudi do programa nove koalicije. V tem dokumentu je govor o zaščiti italijanstva Trsta, ki ga nihče ne ogroža, ni pa resnih obvez za premostitev hude gospodarske krize. SKP poziva vse levičarske komponente, naj združijo moči v odločno opozicijsko silo proti odboroma na Občini in na Pokrajini.

Marino Pečenik se ne strinja s političnim zadržanjem PSI

Dolinski župan Marino Pečenik nam je v zvezi s potekom srednjih razburljivih dogajanj v tržaškem občinskem in predvsem v pokrajinskem svetu sinoči posredoval izjavo, v kateri podčrta, da se ne strinja in da popolnoma odklanja politično zadržanje svoje stranke v obeh izvoljenih telesih. Zaradi tega bo zahteval nujno sklicanje slovenske komisije PSI, da oceni novonastalo politično situacijo, in bo kot župan in kot slovenski socialist tudi pisal protestno pismo strankinemu vsedržavnemu vodstvu.

Pečenik odločno odklanja tudi glasove MSI, ki so privedli do izvolitve predsednika Crozzolija ter novega pokrajinskega odbora in je mnenja, da bi bilo treba posebno na Pokrajini, ki, poleg tržaške, zaobjema tudi okoliške občinske uprave, stremeti po sodelovanju vseh demokratičnih sil in ne iskati glasov skrajne nacionalistične desnice. V svoji izjavi dolinski župan tudi izpostavlja »podrejeno vlogo tržaških vodilnih socialistov do Liste za Trst, ki je zelo škodljiva za samo stranko in seveda za splošne interese Trsta, ki mora stremeti k odprtosti in k sodelovanju s sosednjo stvarnostjo, medtem ko se sedaj nevarno zapira vase in spet straši s slovensko oziroma slovansko nevarnostjo.«

Obtožba se nanaša na vdor v univerzitetne laboratorije Zaenkrat osumljene 3 osebe

Povzročitev škode in tatvina v obremenilnih okoliščinah: pred takšnimi obtožbama se bodo morale zagovarjati tri osebe, katerih istovetnost pa preiskovalci niso izdali. Obtožnica se nanaša na dogodke, do katerih je prišlo v noči med 18.in 19. aprilom letos, ko je skupina ljudi vdrla v prostore na tržaški univerzi, v katerih so bile laboratorijske živali. Odgovornost za dejanje si je prevzela tako imenovana Skupina za osvoboditev zatiranih, po mnenju karabinjerski agenti, ki so zadeva preiskovali, pa so v dogodke vpletene tri osebe, in sicer 26-letna in 28-letna ženska, prva s stalnim bivališčem v Milanu, druga pa v Pordenonu, in 34-letni Videmčan, ki ga preiskovalci že poznajo. Preiskovalci iščejo še štiri osebe, ki so po njihovem mnenju prav tako sodelovale v »demonstrativni akciji« na tržaški univerzi, med katero je skupina osvobodila večje število laboratorijskih živali in uničila precej opreme.

Tržaška pomorska policija včeraj spet prestregla številčno skupino Albancev

Tržaška pomorska policija je včeraj prestregla precej številčno skupino Albancev, ki se je v naše mesto pripeljala s ciprskim trajektom »Horn Beam«. Vseh Albancev je bilo okrog 60, med temi je bilo tudi 11 Albancev s Kosova, njihovi potni listi pa so bili ponarejeni ali pa niso bili opremljeni s potrebnim vizumom. Zaradi tega po mnenju tržaške policije se skupina ni mogla izkrcati niti v Kopru, kot tudi jih niso spustili na tržaška tla. Vseh 60 Albancev se je na krovu istega trajekta pod budnim nadzorom policije odpeljalo proti Draču.

Svetovalec Samo Pahor dopolnjuje in pojasnjuje

Prejeli smo s prošnjo za objavo.

Poročilo o zadnji seji tržaškega občinskega sveta omogoča, zaradi nujno skrčene oblike, napačno razumevanje mojega posega. Izbral sem namreč pot ironije, ker je programski dokument koalicije DC-LpT-PSI težko obravnavati resno. Zato sem dejal, da me je bistvo dokumenta očaralo (mi ha affascinato), kot bistvo pa sem navedel štiri stavke, ki napovedujejo korenite spremembe v odnosu na star način obravnavanja vprašanj. Dejansko pa je v programu skoraj vse v popolnem nasprotju z navedenimi štirimi stavki. Potem sem dejal, da se mi zdi skoraj nekaj čarobnega (quasi un incanto) prvi od prednostnih ciljev, ki sem ga pa preimenoval. Medtem ko ima v dokumentu upravnice večine naslov Narodna istovetnost Trsta (Identità nazionale di Trieste), sem sam poimenoval to točko programa Evropska miselna odprtost (apertura mentale europea) in ji napisal novo besedilo, ki je v popolnem nasprotju z besedilom koalicije. V nadaljevanju sem ironično spraševal, če predlagano besedilo mogoče ne predvideva etnični proporc pri splavih ali prepoved priseljevanja iz ostale države. Z enako ironijo sem predlagal pri točki o osimski pogodbi, naj naravnost povedo, da želijo mejo iz leta 1924, kjer je govora o tem, da bi upravo nekaterih muzejev zaupali patriotskim in bojevniškim organizacijam, pa prepustitev uprave Rižane organizaciji Associazione Nazionale Miliza?, ki združuje pripadnike Mussolinijeve strankarske vojske.

Na začetku posega sem izrekel v slovenščini štiri besede: Gospod predsednik, spoštovani kolegi! Svoj čas je namreč starejši odbornik dejal, da lahko v slovenščini samo pozdravim. In to sem v bistvu storil, potem ko sem mu prejšnji dan dostavil pismo z zahtevo, da mi omogoči, da nemoteno izrečem nagovor v slovenskem jeziku.

Ob koncu prvega posega sem najavil še en poseg, toda starejši odbornik me ni uvrstil med priglase za poseg. Tako bi moral biti moj drugi poseg glasovalna izjava, ki mora po 41. členu pravilnika dobesedno v zapisnik, če to želi svetovalec, ki jo izreče. V drugem posegu pa je bilo kot citat vključeno besedilo prijave Giulia Staffierija republiškem pravniku pri sodišču v Trstu, ker je na seji občinskega sveta 20.7.1992 z zahtevo, da se štirih slovenskih besed ne da na zapisnik, spodbujal k diskriminaciji na osnovi same pripadnosti etnični skupini, za kar predvideva zakon št. 654 z dne 13.10.1975 do štirih let zapore. Da bi bilo vsem jasno, da gre za citat, za katerega je sam starejši svetovalec Dario Rinaldi na prejšnji seji občinskega sveta izrecno in uradno izjavil, da je dopusten v kateremkoli jeziku, sem pred začetkom slovenskega besedila rekel: »virgolette« (navednice). Toda tudi to ni pomagalo in potem ko sem tretjič začel brati slovensko besedilo, mi je predsednik odvzel besedo. Ko sem protestiral, da gre vendar za citat, za katerega je sam izjavil, da je dopuščen, sem prejel odgovor, da je mislil na citat iz dela kakega pesnika!

Trst, 13. avgusta 1992.

Samo Pahor

Slikovita dvojamborna jadrnica od včeraj »privezana« v kanalu pri Rusem mostu

Slikovita jadrnica, na las podobna lesenim dvojambornikom iz 18. stoletja, je od včeraj zjutraj »privezana« v kanalu pri Rusem mostu (na sliki - foto Križmančič), kjer že vzbuja radovednost mimoidočih, ki se seveda sprašujejo ne toliko, kaj tam počne stara ladja, ampak predvsem, kako je mogla zapluti v kanal mimo nizkih mostov, ki drugače preprečujejo prehod večjim čolnom.

Naj torej povemo, da jadrnica ni zaplula v kanal, pač pa so jo tja prinesli z velikim premičnim žerjavom v nočnih urah. Poleg tega je dvojambornik veliko »mlajši«, kot bi dal misliti njegov videz, saj je bil zgrajen leta 1955 v Chioggi blizu Benetk. Vsekakor meri 17 metrov v dolžino in je širok 3,7 metra, težak pa okrog 20 ton.

Kaj pa tam počenja? Postavili so ga kot nekakšen slikovit oder za poletno prireditev, ki bo jutri zvečer v okviru predstav z naslovom »Vie di mare e d'Oltremare«, ki jih prireja združenje Danubio. To bo

multimedialna predstava ob zvokih Mozartovega »Bega iz seraja«, Rossinijevega »Seviljskega brivca« in Donizettijevega »Ljubezenskega napoja«.

Predsednica združenja Danubio Fabiana Romanutti predstavlja pobudo kot poskus vrnitve v 18. stoletje, stoletje optimizma in odprtih poti, stoletje, ko so se pred Trstom odpirala nova obzorja, stoletje, ko so v isti ulici, brez medsebojnih sporov, lahko bivali Turek, Italijan, Nemec, Grk in še kdo. Stoletje, ko se je prav v Trstu kalila nova figura, ki bo določala naslednja stoletja, figura malomeščana. Ta kulturna ponudba, ki sta si jo zamislila Elena Vitas in Walter Fontanot, si zastavlja nalogo, da bi oživila mestne ulice in prinesla nekaj svežine v zatohlost velikega šmarna. Obenem naj bi šlo za povratek v čase, ko mesto še ni bilo obremenjeno s sovraštvi, zato bodo na prireditvi sodelovali slovenski dramski igralci, avstrijski ženski orkester in drugi umetniki.

Lepa razstava Zore Škerk - Koren v središčni kavarni Stella polare

Naša priznana umetnica Zora Koren - Škerk razstavlja že nekaj časa svoje umetnine v kavarni Stella polare na Trgu Sv. Antona (torej v središču mesta). Devet je teh umetnin - dve sta v sitotisku in torej povsem novi, ostale so v globokem tisku, ki pa jih je umetnica že prikazala na drugih razstavah.

Ker ni bilo nikakršne uradne otvoritve razstave - do te je prišlo na veliko željo umetnika prof. Sivini - ni bilo v časopisnih recenzij, niti drugih ocen te minirazstave, ki pa je, kljub temu, doživela lep uspeh.

Razstava, ki bo odprta še do konca meseca, je res vredna ogleda. Umetnica se je odzvala vabilu le z nekaterimi svojimi stvaritvami, med katerimi so njen že tradicionalni motiv ure, pa fosili, sedaj pa še jabolko in hruška in čudotvorna roža.

Dobili sva se z umetnico v samem baru, pa se nisva pogovarjali toliko o razstavljenih delih, kot o njenih načrtih in o vsem tem, kar izpolnjuje njene dneve, o željah, ki bi jih hotela ustvariti, naslikati, da le ne bi bilo težav z zdravjem.

V njenem spremstvu smo si slike ogledali in bili navdušeni na primer pred sliko o čudotvorni roži, ob prekrasni sliki, delani na sitotisku v nežno plavi barvi.

»Ko človek gleda sliko, ne ve, koliko dela je v njej zajetega. Sitotisk je namreč zelo komplicirana zadeva in zahteva, da je treba tiskati vsako barvo posebej. Efekt je potem lep - toda koliko dela in potrpljenja skriva vsaka takšna slika«.

To razstavo je Zora Korenova pripravila bolj na prošnjo prof. Sivini in drugih, ki se na umetnost v našem mestu spoznajo. Pred časom je imela zelo uspelo razstavo v Vidmu, še pred to pa je svoja dela razstavljala v Salzburgu.

»Saj veš, da ne bom mirovala. Imam nič koliko načrtov in vse bi želela čim prej napraviti. Toda tu so tudi počitnice, tu sva z možem, ki tudi potrebuje malo počitka in tu je tudi počitniško obdobje v samem mestu. Ko bo nastopila jesen, bo vse drugače - vsaj tako upam in želim, čeprav me veseli tudi uspeh te moje mini razstave v eni od znanih tržaških kavarn, v Stella polare.«

NEVA LUKEŠ

menjalnica

13. 8. 1992

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST	TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1111,35	1080.—	Švicarski frank	840,45	830.—
Nemška marka	759,20	745.—	Avstrijski šiling	107,897	106.—
Francoski frank	223,93	220.—	Norveška krona	192,58	189.—
Holandski florint	673,39	660.—	Švedska krona	208,62	205.—
Belgijski frank	36,846	35,50	Portugalski eskudo	8,865	8,40
Funt šterling	2140,25	2120.—	Španska peseta	11,852	11,25
Irski šterling	2014,30	1990.—	Avstralski dolar	797,60	750.—
Danska krona	196,92	194.—	HUF	—	10.—
Grška drahma	6,138	6.—	ECU	1544,70	—
Kanadski dolar	932,15	880.—	Slovenski tolar	—	13,50
Japonski jen	8,721	8,55	Hrvaški dinar	—	4.—

koncerti

Gledališče Verdi

Simfonična sezona '92

Do 4. septembra se nadaljujejo vpisovanja za abonmaje (red A) pri blagajni gledališča na trgu Unità. Blagajna bo zaprta do 1. septembra 1992.

Grad sv. Justa

Straordinario estivo

V nedeljo, 30. avgusta, ob 21.30 celovečerni koncert skupine PITTURA FRESKA.

Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni UTAT v Pasazi Protti.

Večer prazničnega dne - La sera del di di festa

V nedeljo, 16. t. m., ob 21. uri bo v Ul. della Cattedrale, nastopila glasbena skupina ENSEMBLE PRO ANIMA z rusko nabožno glasbo ter gledališka skupina iz Rima I LUOGHI DELL'ARTE.

V primeru slabega vremena bo predstava v dvorani "Don Sturzo" v Ul. Don L. Sturzo 4 (Trg Rosmini).

razna obvestila

Kmečka zveza sporoča, da bosta podružnici v Nabrežini in na Opčinah v mesecu avgustu zaprti.

KD Kraški dom prireja poletni center za otroke od 3. do 10. leta starosti. Center bo v Koči pod Rupo od 17. 8. do 29. 8. (vključno obe soboti). Urnik od 9. do 13. ure. Vpisovanje na mestu samem. Dodatne informacije dobite na tel. št. 327124.

Foto skupina in druge organizacije prireajo 1. fotografski ex tempore Idrija 92, ki bo 29. in 30. avgusta v Idriji ob čipkarskem prazniku. Pravilniki so na razpolago v Tržaški knjigarni.

razstave

V Bazoviškem domu je, ob priliki športnega praznika Zarje, do 16. t. m. odprta razstava oljnatih slik Bazovice in okolice LUCIANA PLEHANA. Razstava je na ogled od 18. do 21. ure.

SKD Tabor - V okviru Tabora 92 je v prosvetnem domu na Opčinah na ogled razstava USTVARJALNE ROKE. Razstavljajo "Lesnina Bor", Pavel Hrovatin, Lidija in Nataša Milič, Gabrijela Ozbič, Magda Tavčar in Nevija Vitez. Razstava bo odprta do 16. t. m.

Pri Briščkih 9/A je odprta umetnostna galerija in razstava umetnostne obrti v kraškem marmorju PAVLA HROVATINA.

V kmečki hiši v Devinu je do 20. avgusta na ogled razstava "Od Rilkeja do Joyceja" - tržaška leta Jamesa Joyca. Razstava je odprta vsak dan od 17. do 21. ure.

ŠD ZARJA

ŠPORTNI PRAZNIK

na vrtu Gospodarske zadruge v Bazovici
14., 15. in 16. avgusta

VSAK VEČER ZABAVA Z ANSAMBLOM HAPPY DAY

PRAZNIK TISKA DSL v NABREŽINI

od danes, 14. do ponedeljka, 17. avgusta

— nastop nabrežinske godbe na pihala — koncerta glasbenih skupin »Estensione Est« in »Siux Age«.

Na sporedu sta dve politični manifestaciji: razprava o problemih devinsko-nabrežinske občine in zaključni politični govor bo v nedeljo 16. t.m.

Vsak večer gastronomske specialitete in od 21. ure dalje ples z ansambloma L. Furlan in Slem Band.

V Slivnem praznuje danes 50. rojstni dan naša preljubljena

BOŽENA.

Še enkrat toliko let ji iz srca želijo mož Iztok, sin Elvis z ženo Barbaro, hči Jasna z Mitjo. Poseben poljubček ji pošilja mala Raja.

čestitke

V Zaloščah hišica stoji, v njej hčerka EDA slavi, vse najboljše ji mama Vida želi, poljubi jo srčno; pozdravi še Alešu in Deanu naj gredo.

Danes praznuje 50. rojstni dan BOŽENA PERIC. Vse najboljše, posebno pa zdravja in kar si sama najbolj želi ji iz srca voščilo Aldo, Vida in Tomaž.

včeraj - danes

Danes, PETEK, 14. avgusta 1992

MAKS

Sonce vzide ob 6.04 in zatone ob 20.15 - Dolžina dneva 14.11 - Luna vzide ob 20.17 in zatone ob 7.05.

Jutri, SOBOTA, 15. avgusta 1992

VELIKI ŠMAREN

PLIMOVANJE DANES: ob 4.42 najnižja -56 cm, ob 11.13 najvišja 45 cm, ob 17.04 najnižja -27 cm, ob 22.44 najvišja 38 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 30 stopinj, zračni tlak 1015,2 mb rahlo pada, veter 8 km na uro jug, vlaga 41-odstotna, nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 27 stopinj.

ROJSTVA, SMRTI IN OKLICI

RODILI SO SE: Eleonora Calcina, Nicol Di Bella, Giorgio Gardel, Giulia Simeoni, Valentina Mozzo, Elisa Turturiello, Costanza Pacher.

UMRLI SO: 64-letna Tamara Prech, 85-letna Antonia Del Mazzo, 41-letni Alberto Tiozzo, 84-letni Giovanni Burul, 83-letna Iolanda Salvaro, 84-letna Maria Manzin, 93-letni Giovanni Coretti, 67-letna Amalia Gregori, 61-letni Pasquale Longo.

OKLICI: zdravnik Aldo Somma in uradnica Marina Linardon, uradnik Rosario Versaica in uradnica Patrizia de Vigiliis, trgovski agent Antonio Maiello in učiteljica Anna Drioli, skladiščnik Alessandro Zetto in uradnica Barbara Segato, delavec Claudio Licata in uradnica Maria Luisa Marzulli, delavec Guerrino Diotallevi in baristka Deborah Bullo, uradnik Alessandro Bukavec in študentka Roberta Pian, finančni stražnik Antonio Cucci in univerzitetna študentka Maria Buccarello, zdravnik Bruno Forti in uradnica Amalia Manzan, delavec Giuseppe Puleo in gospodinja Anna Di Modica, upokojenec Andrea Blasigh in strežnica Josefa Caballero, delavec Donato Romano in poklicna bolničarka Rossana Capecci, arhitekt Ferruccio Lange in gospodinja Rosanna Palombit, finančni uslužbenec Alessandro Michelli in prodajalka Roberta Bellini, grovec Roberto Stor in prodajalka Valnea Rabis, kovinar Claudio Grdina in pismonoša Alessandra Serban, tehnik Paolo Ponzoni in uradnica Donatella Cislini, uradnik Adriano Gombac in uradnica Maria Gregori, živinozdravnik Paolo Lanzi in živinozdravnik Cecilia Luciani, uradnik Giuseppe Dimaggio in doktor prava Maria Crocifissa Zito, uradnik Fabio Zarli otroška negovalka Luisa Bulziz, delavec Walter Arboritanzza in gospodinja Donata Bellini.

SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 10.,

do nedelje, 16. avgusta 1992

Normalen urnik lekarn:

od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Istrska ul. 18 (tel. 726265), Ul. Soncini 179 (Škedenj) (tel. 816296).

BAZOVICA (tel. 226210) - samo po telefonu za nujne primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Istrska ulica 18, Ul. Soncini 179 (Škedenj), Trg Libertà 6.

BAZOVICA (tel. 226210) - samo po telefonu za nujne primere.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30.

Trg Libertà 6 (tel. 421125).

ZA DOSTAVLJANJE ZDRAVIL NA DOM TEL. 350505 - TELEVITA

URAD ZA INFORMACIJE KZE

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure - tel. 573012.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

gledališča

Miramarski park

Do vključno 15. septembra se bodo vrstile predstave LUČI IN ZVOKI.

Nocoj (14. t. m.) bosta na sporedu izredni predstavi LUČI in ZVOKOV v italijansčini in sicer prva predstava ob 21. uri in druga ob 22.30.

Jutri ob 21.00 in 22.15 predstavi v italijansčini. Ponovitev predstave v torek ob 21. uri v angleščini in ob 22.15 v italijansčini; v četrtek ob 21. uri predstava v nemščini in ob 22.15 v italijansčini.

Rusi most

Jutri, 15. t. m., bo na Rusem mostu Multimedialna prireditev v organizaciji kulturnega združenja Danubio. Na sporedu bodo Donizettijeve, Mozartove in Rossinijeve skladbe. Nastopili pa bodo tudi slovenski dramski igralci, dunajski ženski orkester in drugi umetniki.

kino

ARISTON - 21.30 Hot Shots.

EXCELSIOR - Zaprto zaradi počitnic.

EXCELSIOR AZZURRA - Zaprto zaradi počitnic.

GRAD SV. JUSTA - 21.30 Hook - Capitán Uncino, i. R. Williams, D. Hoffmann.

NAZIONALE I - 16.30, 18.15, 20.15, 22.15 Senza esclusioni di colpi 2.

NAZIONALE II - 16.45, 22.15 Profondo anal, porn., □□

NAZIONALE III - 16.30, 18.15, 20.15, 22.15 Misteria.

NAZIONALE IV - 16.30, 18.15, 20.15, 22.15 Passioni violente, i. Barbara Sukowa.

GRATTACIELO - Zaprto zaradi počitnic.

MIGNON - Zaprto zaradi počitnic.

LUJDSKI VRT - 21.00 Point Break, i. P. Swayze.

EDEN - 15.30, 21.30 Eccitazioni oscene, porn., □□

CAPITOL - 17.00, 18.40, 20.20, 22.10 La casa nera, □

LUMIERE - Zaprto zaradi počitnic.

ALCIONE - Zaprto zaradi počitnic.

RADIO - 15.30, 21.30 Scandolose perversioni sessuali, □□

razne prireditve

SKD Tabor Opčine - Tabor 92. Nocoj, ob 17. uri odprtje kioskov, ob 20. ples z ansamblom Venera; jutri, 15. t.m., ob 15. uri odprtje kioskov, nastop godbe na pihala PD Lijak, sledi ples z ansamblom Taims; v nedeljo, 16. t.m., ob 10. otroški eks tempore, ob 15. ure dalje odprtje kioskov, nastop mažoret, in ob 20. ples z ansamblom Kraški kvintet. Vsak dan prodaja in razstava novih in rabljenih knjig.

mali oglasi

RIBOGOJNICA Glinščica iz Boljunca obvešča cenjene odjemalce, da se prodaja rib zaključni danes do 12.30.

PRODAM dva nemška ptičarja (bracco tedesco) stara 3 mesece ter podarim psičko stara 1 leto iste pasme, tel. 228212.

KUPIM knjige za 1. in 2. razred srednje šole. Tel. na št. 228766.

KUPIM suha drva za kurjavo. Tel. na št. 228766.

UGODNO prodam počitniško oziroma stanovanjsko hišo, 70 kvm bivalnega prosora, pri Sentviški gori na Tolminskem. Telefon 0038/66/75468.

DAJEM v najem v Trstu dobro upeljana slaščičarno in prodajalno kruha. Za informacije tel. 414673 od 9. do 13. ure razen sobote in nedelje.

PRODAM hrastov plavnik 15 hektolitrov. Tel. 0481-21517.

GOSTILNA Guštin iz Zgonika obvešča cenjene goste, da bo zaprta zaradi počitnic do 26. avgusta.

PRODAM superavtomatski pletilni stroj Defendi Brother, model KM-2000, z listami, malo rabljen za 700.000 lir s dogovorom za ceno. Telefon 228903 (telef. tajnic).

SAMOSTOJNA ženska srednjih let, bi rada spoznala prijaznega, ljubeznivega, simpatičnega in poštenega moškega iz naših krajev z veseljem do plesa, izletov v gore. Pisati na Publist - pd - Ul. dei Montecchi 6 Trst pod šifro »ne bodi sam«.

V SEŽANI prodam vseljivo dvostanovanjsko hišo z vrtom. Informacije na telefon 0038 - 65 - 57280.

MEDICINSKA sestra išče delo v Trstu kot varuška otrok, pomoč in nega ostarelih ali za hišno pomočnico. Telefon 0038 - 66 - 52008.

PO UGODNI CENI oddam apartmáne v Portorožu, 300 m od morja. Telefon 0038 - 66 - 75286.

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Telef.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611
Filiala Cedad 0432/730-314

Ob igralnici na Lidu v prihodnjih dneh veliko kakovostne glasbe

Pat Metheney obišče Benetke

BENETKE - Beneški Casino je letos poskrbel za niz zanimivih glasbenih prireditev, ki se skozi ves avgust vrstijo v posebej pripravljenih prostorih zraven poletnega sedeža igralnice na Lidu. Mesto v Laguni je letos zagotovilo zares razgibano in privabljaajoče ter umetniško kakovostno glasbeno poletje. Letošnji program posega predvsem v zanimivo etnično glasbeno zakladnico raznih narodov z vseh celin. S precejšnjim uspehom so že nastopile brazilske skupine sambe in bossa nove in na vrsti so bili seveda razni italijanski glasbeniki, v četrtek, 20. in petek, 21. avgusta bo španska skupina Aguardiente predstavila flamenca, 26. in 27. avgusta bodo na vrsti arabskoandaluzijski ritmi skupine Ziryab, 28. in 29. avgusta pa irski folk v izvedbi skupine Whisky Trail.

Najbolj pričakovan večer pa bo na vrsti v sredo, 19. avgusta, ko bomo lahko prisostvovali nastopoma ameriškega kitarista **Pat Methenya** in italijanskega kantavtorja **Ivana Fossatija**.

Kot prvi bo že ob 20.15 stopil na oder dvorane Palagalileo **Pat Metheny**. Ameriški kitarist v zadnjih letih svoje bogate kariere ponuja zanimivo mešanico jazza in latinsko ameriških ritmov, čudnih akustičnih in elektronskih zvokov. Rezultat vsega tega je melodična in romantična glasba, zelo blizu čistim in pomirjačim ritmom new-age glasbe, s katero je Metheny dosegel priznanje kritikov in navdušenjance publike. Metheny išče v svojih glasbenih delih neko sozvočje

predvsem kitare in klaviatur, ki se v albumih First Circle, Still Talking in Letter from Home približujejo fusion glasbi. Ker je jazzovski glasbenik, se Metheny rad podaja v improvizacije, ki niso vezane na eno samo glasbeno shemo, kar bi ga utesnjevalo in dolgočasilo. V živo je nastopal z mnogimi velikimi glasbeniki in tudi to sodelovanje je pustilo marsikatero sled v njegovem glasbenem razvoju.

Prav pred kratkim je izšla njegova zadnja plošča Secret Story, ki jo bo morda predstavil na sredinem večeru v Benetkah. Ta plošča je sad kar petletnega dela, vsebuje kar precej zanimivih skladb, velikih in pričakovanih novosti pa v glavnem ni. Metheny je nameraval po dolgotrajnem igranju s skupino PMG ponuditi publiki nekaj novega in svežega, zvoki albuma Secret Story pa nas preveč spominjajo na sicer odlično glasbo prejšnjih del. Edina prava novost je začetna skladba Above The Treetops, za podlago katere je ameriški kitarist izbral in priredil himno Kampučije Buong Suong in na kateri sodelujeta Pinpet Orchestra kraljevega baleta in zbor kraljeve palače iz Kampučije. Glasbeno povezanost s preteklostjo potrjuje tudi prisotnost članov skupine PMG (Paul Wertico, Steve Rodby in Lyle Mays), Armanda Marçala, Nane Vasaconcelosa in Charlieja Hadena. Na vseh skladbah sodeluje tudi London Orchestra pod vodstvom Jeremyja Lubbocka.

Methenya bosta tokrat spremljala jazzmana Dave Holland

in Roy Haynes, tako da bo beneški koncert predvsem nadvse užiten prikaz jazzovskih vrlin tako sestavljenega tria.

Sredin večer se bo ob 23.15 nadaljeval z nastopom italijanskega kantavtorja **Ivana Fossatija**. Genovski kantavtor deluje na italijanski glasbeni sceni že več kot dvajset let. Na začetku predvsem kot avtor čudovitih tekstov, s katerimi so številni drugi izvajalci dosegali velike uspehe, sredi osemdesetih let pa je dosegel tudi zasluženo pevsko slavo predvsem z albumoma La mia banda suona il rock in Panama. Lani je v naši deželi predstavil album Discanto, čudovito glasbeno potovanje skozi glasbo in tradicijo sredozemskih narodov. Njegovo popotovanje se nadaljuje tudi v zadnjem, letošnjem albumu Lindbergh. Tudi skladbe te plošče so čiste in obenem čustveno zelo globoke, glasbena spremljava je rafinirana, izvajanje izvrstno. Najbolj znana pesem s te plošče je gotovo La canzone popolare, s katero Fossati ponuja določeno angažiranost, ki se lahko izraža tudi z glasbo in s katero zavrača sedanjí politični žargon, ki uporablja težke in nerazumljive besede, medtem ko je ljudska tradicija zgrajena predvsem na preprostosti in neposrednosti, dve vrlini, ki jih po Fossatijevem mnenju moramo ponovno ovrednotiti. Vse te so obetajoče predpostavke za izredno zanimiv glasbeni večer, ki bo v najbolj očarljivem mestu na svetu trajal pozno v noč.

AWS

Rekord M. Jacksona

NEW YORK - Najbolje plačani pevec pop glasbe na svetu Michael Jackson je bil do včeraj verjetno nekoliko nevoščljiv svoji prav tako slavni in mastno plačani kolegici Madonni, ki je za televizijski prenos enega samega koncerta prejela bajno vsoto dveh milijonov dolarjev in postavila s tem svojevrsten rekord. Sedaj bo najbrž obratno. Zavidanja vreden bo Michael Jackson, ki je za kar tisoč odsto presegel Madonnin rekord.

Od ameriške zasebne televizijske mreže HBO bo namreč prejel za predvajanje koncerta, ki bo v Bukarešti 29. septembra v okviru njegove vzhodnoevropske turnee »Dangerous tour«, okroglih 20 milijonov dolarjev. Takšen honorar za dve uri predstave res ni slab. Sicer pa je Jackson dobrega srca in bo znaten del tega astronomskega honorarja namenil romunskim sirotam, kot zatrjujejo dobro obveščeni viri.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1
6.50 Aktualno: Unomattina, vmes (7.00, 8.00, 9.00, 10.00) dnevnik 1
9.05 Nad.: Chateaufallon
10.05 Variete: Macario, storia di un comico
11.30 Nan.: E' proibito ballare
12.00 Variete: Unofortuna
12.25 Vreme in dnevnik 1
12.35 Nanizanka: La signora in giallo (i. A. Lansbury)
13.30 Dnevnik in Tri minute
14.00 Film: Bagdad (pust., ZDA 1949, i. Maureen O'Hara, Paul Christian)
15.25 Mladinski variete: Big!
17.10 Nan.: Il cane di papà
18.00 Dnevnik 1
18.10 Nan.: Blue jeans
18.40 Dok.: Atlante DOC
19.40 Il naso di Cleopatra
19.50 Vreme in dnevnik
20.40 Film: Due tipi incorreggibili (kom., ZDA 1986, r. J. Kanew, i. B. Lancaster, Kirk Douglas)
22.25 Dnevnik
22.35 Film: Crimine disorganizzato (kom., ZDA 1989, r. Jim Kouf, i. Hoyt Axton)
0.15 Dnevnik in vreme
0.40 Rubrika opolnoči
1.30 Konjske dirke

RAI 2
6.50 Aktualno: Galathea
7.00 Otroški variete
9.35 Aktualno: Verdisimo
9.55 Film: Caffè viennese (kom., Nem. 1940)
11.30 Kratke vesti
11.35 Nan.: Lassie, 12.05 L'arca del dottor Bayer
13.00 Dnevnik - ob trinaestih
13.25 Rubrika o medicini in vremenska napoved
13.45 Nad.: La clinica della Foresta Nera, 14.35 Santa Barbara
15.20 Film: Io non protesto, io amo (kom., It. 1967)
17.10 Aktualno: Ristorante Italia (vodi A. Clerici)
17.25 Kratke vesti
17.30 Nanizanka: Faber l'investigatore
18.20 Športne vesti
18.35 Naniranka: Il commissario Kress, nato vreme
19.45 Dnevnik in šport
20.30 Variete: Stasera mi butto. E tre! (vodita Toto Cotugno, G. Faletti)
23.15 Vesti in vreme
22.35 Dok.: Colombo e l'era della scoperta
0.30 Dok. DSE: D. Losurdo
0.35 Dok.: Cara Italia
1.20 Nočni spored

RAI 3
7.00 Sat News, pregled tiska, Televideo
10.35 Film: Vivere (dram., Jap. 1952, r. Akira Kurosawa, i. T. Shimura)
12.55 Avtomobilizem F1
14.00 Deželne vesti
14.10 Popoldanski dnevnik
14.25 Glasba: Orchestra!
14.55 Koncert za Evropo
15.30 Film: Singapore - Intrigo internazionale (krim., ZDA 1954, r. R. Aldrich)
16.55 Film: Sistema l'America e torno (kom., It. 1974, r. Nanni Loy)
18.45 Derby in vreme
19.00 Dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Drobci
20.05 Variete: Non è mai troppo tardi
20.30 Film: Un detective... particolare (krim., ZDA 1989, r. Pat O'Connor, i. Kevin Kline)
22.10 drobci
22.30 Dnevnik ob 22.30
22.45 Nan. Perry Mason: Uno scultore affascinante
23.40 Variete: Stasera, che sera!
0.35 Dnevnik in vreme
1.00 Nočni spored

TV Slovenija 1
10.00 Spored za otroke: ris. serija Smrcici, 10.25 Zverinice iz Režije
10.45 Dok.: Hollywood se jih spominja - A. Hepburn
11.30 Znanost: Sile v naravi
12.00 Poročila
12.05 TV dnevnik BIH (pon.)
12.55 Video strani
15.05 Napovednik
15.10 Umetniški večer
16.05 Film: Kaj? (It.-Fr.-Nem. 1972, r. Roman Polanski)
17.55 Poslovne informacije
18.00 Dnevnik
18.10 Spored za otroke: nadaljevanka Skrivnostni otok (4. del, pon.)
19.10 Risanka in Napovednik
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Forum
20.30 Nad.: Poročen moški (VB, i. Anthony Hopkins, Ciaran Madden)
21.40 Sova, vmes nanizanka
22.05 Dnevnik, vreme, šport
22.30 Napovednik
22.35 Sova, vmes nadaljevanka Krvne pravice in film Poslednji objem (dram., ZDA 1979, r. Jonathan Demme, i. Roy Scheider
1.10 Video strani

TV Koper
16.00 Film: Zeleni pašniki Wayominga (vestern, ZDA 1948, r. Louis King)
17.30 Nanizanka: Na kalifornijskih cestah
18.30 Primorski forum
19.00 Vsedanes - TV dnevnik
19.30 Nadaljevanka: Ryan
19.55 Nan.: Joe Forrester
20.40 Glasbeni utrinek
21.00 Piranski glasbeni večeri: Črt Šisković (violina), Igor Lazsko (klavir), vmes dnevnik
22.45 Aktualno: Globus
23.45 Na kalifornijskih cestah

TV Slovenija 2
17.40 Sova, vmes nan. Dragi John in nadaljevanka Krvne pravice
19.00 Nad.: Modro poletje
19.30 TV dnevnik BIH
20.00 Dok.: Skozi zgodovino na Triglav
20.35 Tomo Česen predstavlja: priprava plezalne smeri
20.45 Slovenski magazin
21.15 Zemljepisne posebnosti: Zaklad
22.10 Koncert simfonikov RTV Slovenija

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Četrtekova srečanja z Jankom Ježem; 9.00 Pesmi New Age; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Koncert; 11.30 Odprta knjiga; 11.35 Kantavtorji; 12.00 Počitniška iskanja; 12.10 Glasba; 12.40 Oktet Jelovica; 12.50 Orkestri; 13.20 Folk glasba; 13.40 Drugam drugače; 13.45 Country glasba; 14.00 Deželna kronika; 14.10 S festivalov; 14.30 Prvine Sredozemlja pri pesnikih in pisateljih; 15.00 Nad.: Tajno društvo PGC; 15.25 Revival; 16.00 Glasovi iz Sibiri; 16.20 Potpuri; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Orkestri; 19.20 Zaključek.

RADIO SLOVENIJA

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Kronika; 8.05 Radio Ga-Ga; 9.35 Turistični napotki; 10.30 Pregled tiska; 11.05 Petkovo srečanje; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Obvestila; 13.45 Iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Radijska tribuna; 17.05 Studio ob 17.; 18.30 Ekološki kotiček; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Oddaja za pomorščake; 20.30 Slovenecem po svetu; 22.00 Zrcalo dneva; 23.05 Literarni nokturmo; 23.15 Nočni program.

RADIO KOPER (slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30 Dnevnik; 6.00 Glasba, koledar; 6.30 Jutranjik; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergren; 8.00 Modri val; 8.45 Informacije; 9.00 Souvenir d'Italy; 10.30 Primorski val; 11.00 Hladno-Toplo-Vroče; 12.00 Tropicana; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Jagode in podoknice; 15.00 Dance music; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi - prenos RS; 16.00 Glasbeni desert; 16.40 Pesem tedna; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Tartini, glasbeni večeri; 18.30 Pudding time; 19.00 Dnevnik - RS.

RADIO KOPER (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.07 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 7.45 Jutranjik; 7.50 Astrološki kotiček; 8.10 Morfej; 8.20 Block notes; 8.25 Pesem tedna; 8.45 Hiti; 9.00 Poletne turnee; 9.20 Glasbene želje; 9.45 Edig Galletti; 10.00 Pregled tiska; 10.40 Svet družine; 11.00 Aktualnosti; 12.00 Glasba po željah; 13.35 Pesem tedna; 14.00 Želja po glasbi; 14.33 Alphabet street; 16.00 Ob štirih; 16.05 Promocija plošče; 16.20 Koledarček; 16.50 Rock-slovar; 17.20 Beatlesi; 17.32 Tropicana; 18.00 Pod senčnikom; 18.30 Ista plaža...; 19.00 Souvenir d'Italy; 20.00 Nočni program.

RADIO OPČINE

7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja z obvestili; 19.00 V svetu fantazije; 20.00 Mix time; 21.00 Nočni val.

CANALE 5
6.30 Aktualno: Na prvi strani
8.30 Nanizanka: Arnold, 9.00 Tutti al college, 9.30 Love Boat, 10.30 La famiglia Bradford - Tentar non nuoce, 11.30 I Robinson (i. Bill Cosby)
12.00 Kviz: Il pranzo è servito (vodi Claudio Lippi)
13.00 Dnevnik TG 5
13.20 Variete: Non è la RAI
14.00 Aktualno: Forum (vodi Rita Dalla Chiesa)
15.00 Nanizanka: New York New York - Il ritorno del padre
16.00 Otroški variete: aktualnosti in risanke
18.00 Kviza: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00 Dnevnik TG 5
20.25 Variete: Il TG delle vacanze - Predstavitev
20.30 Film: Di che segno sei? (kom., It. 1975, r. Sergio Corbucci, i. Paolo Villaggio, Renato Pozzetto)
22.30 TG delle vacanze
23.00 Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) Dnevnik TG 5
2.00 Spored non stop

RETE 4
8.30 TG 4 vesti
9.30 Nan.: Strega per amore, 9.30 La Tata e il professore - Tata e le elezioni
10.00 Nad.: General Hospital, 10.30 Marcellina
11.00 Nan.: Balliamo con Licia
11.25 Otroški variete Ciao ciao in risanke
13.00 Nadaljevanka: Sentieri
13.30 TG 4 vesti
13.45 Variete: Buon pomeriggio (vodi P. Rossetti)
13.55 Nadaljevanke: Sentieri, 14.30 Maria (i. J. Martinez), 15.15 Io non credo agli uomini, 15.55 Manuela, 17.00 Ines, una segretaria da amare
17.30 TG 4 vesti
17.45 Aktualno: Lui lei l'altro
18.20 Kviz: Gioco delle coppie
19.00 TG 4 večerne vesti
19.25 Rubrika o lepoti
19.30 Nad.: Gloria, 20.30 Cristal, 21.30 La donna del mistero 2 (i. J. Martinez)
22.35 Film: Il filo del rasoio (dram., ZDA 1946, r. E. Goulding, i. Tyrone Power, Anne Baxter), vmes (23.30) TG 4
0.50 Nanizanka: Lou Grant

ITALIA 1
6.30 Pregled tiska
6.40 Otroška oddaja
9.05 Nanizanka: Il mio amico Ricky, 9.45 La casa nella prateria - Arrivano le spose, 10.45 Hazzard - Il distillatore clandestino
12.00 Nogomet: Japonska-Juventus (prijateljska)
14.00 Odprti studio
14.15 Film: I due parà (kom., It. 1966, r. Lucio Fulci, i. Franchi-Ingrassia)
16.00 Nanizanka: Adam 12 - Giocare col fuoco, 16.30 I giustizieri della città - Tra le vacche grasse, 17.30 T.J. Hooker - Caccia al poliziotto, 18.30 Riptide - Una stella in disgrazia
19.30 Odprti studio
19.45 Studio sport in vreme
20.00 Variete: Mai dire TV
20.30 Varieteja: Scherzi a parte (vodita Gene Gnocchi, Teo Teocoli), 22.00 American Gladiators
23.15 Aktualno: Speciale Festivalbar
0.15 Odprti studio, pregled tiska in studio sport
0.50 Nočni spored

ODEON
13.00 Risanke
14.00 Nan.: Heidi, Galactica, 15.30 College, Henry & Kip, Quattro donne in carriera
16.30 Nanizanka: Masquerade
17.15 Nadaljevanka: Viviana (i. Lucia Mendez), 18.00 Veronica
19.30 Risanke: Albertone
20.00 Nan.: Laverne & Shirley
20.30 Film: La Venere di Chereonea (pust., It. 1957, r. Giorgio Rivalta, i. Belinda Lee, Massimo Girotti)
22.00 Magazine: Telefacts
22.30 Film: I diavoli 2 - Aristocrazia immorale (dram., 1973, r. Andrew Sinclair, i. Oliver Reed)
24.00 Film: Augustine

TMC
8.30 Nanizanka: Batman
9.00 Risanke: Snack
9.30 Variete: Ottovolante
10.30 Nan.: Truck Driver, Doris Day Show, 12.00 Misteri di Nancy Drew
13.00 Dnevnik TMC News
13.40 Dok.: Prijateljska narava
14.15 Variete: Amici mostri
15.15 Nanizanka: Autostop per il cielo

16.15 Film: Fumo nel vento (pust., ZDA 1971, r. Joseph Kane, i. J. Ashley)
18.00 Film: Il mostro di Henderson (dram., ZDA 1980, r. Warris Hussein)
20.00 TMC News
20.35 Nanizanka: Matlock
21.35 TV film: L'ultima frontiera (i. Linda Evans)
23.20 TMC News
23.40 Aktualno: Intervju
0.25 Film: Il signor Max (kom., It. 1937)
2.10 Aktualno: CNN News

TELEFRIULI

14.30 Film: L'importanza di chiamarsi Ernesto
16.00 Kratke vesti
16.05 Ena rastlina na dan
18.00 Kratke vesti
18.05 Nan.: Adderly
19.00 Večerne vesti
19.30 Nan.: L'uomo che parla ai cavalli (i. E. Cerusico)
20.00 Dok.: Zgodovina ZDA
20.30 Nan.: Diamanti
21.30 Rubrika: Diagnosi
22.00 Rubrika o motorjih
22.45 Nočne vesti
23.15 Rubrika: Ena rastlina

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

Vroče poletje za politike in upravitelje na Goriškem V Krminu najbližje predčasnim volitvam Škriplje še tudi v drugih ustanovah

Vroče poletje preživljajo tudi predstavniki političnih strank na Goriškem. Že nekaj mesecev se bolj ali manj prizadevno trudijo preseči krizo, ki onemogoča delovanje pokrajinske uprave, v Krminu pa je bilo od spomladi kar nekaj poskusov, da bi zagotovili novo in dovolj trdno večino na občini, a so, kot se zdi, tik pred komisarsko upravo in razpisom novih volitev. Škriplje tudi v nekaterih drugih večjih in manjših občinah: v Ronkah izražajo nezadovoljstvo nad sedanjo večino v vrstah socialistične stranke, razprti v večinski SDL že dalj časa onemogočajo redno delovanje na občini v Zagraju. Seznam s tem pa prav gotovo ni izčrpan. Dodati je treba občino Gorico. Težko bi trdili, da so se odnosi med predstavniki posameznih strank zgledali in zavezništvu utrdilo, čeprav je odbor uspel zaobiti nekatere od nevarnih čeri.

Sinoči je bilo, po nekajtedenskem premoru — morda tudi zato ker si bodo upravitelji in politiki do konca meseca privoščili nekaj oddiha — sklicano srečanje med predstavniki KD, DSL, PSI, SSK, PRI in PSDI in kjer naj bi skušali

poiskati za vse sprejemljivo rešitev o novi večini, ki bi vodila Pokrajino do konca mandata. Pred tedni so se pogajanja prekinila, na pobudo KD, po izjavah pokrajinskega tajnika DSL Salomonija, o vlogi in pogojih vstopa njegove stranke v večino.

Posredovanja v teh dneh so privredla do novega sestanka, na katerem naj bi razrešili najbolj kočljivo vprašanje, to je sestavo odbora.

Tu se omenjajo različne možnosti, vendar pa bo najbrž prav iztekajoči se mandat odločujoč pogoj za vstop oziroma razširitev večine tudi na DSL.

Od začetka pogovorov so minili že skoraj trije meseci, vedno bliže pa je rok zapadlosti mandata, saj ostaja na razpolago samo še nekaj mesecev. V tako kratkem času pa je razrešitev ključnih vprašanj, zaradi katerih naj bi se oblikovala nova, trdnejša koalicija, nemogoča.

Upoštevat pa velja tudi notranje težave v DSL.

V Krminu se je ta stranka javno izrekla za komisarsko upravo in razpis predčasnih volitev, medtem ko predstavniki drugih strank,

predvsem KD, še niso zavrgli možnosti tudi drugačne sestave odbora, oziroma večine, čeprav bi to pomenilo le nadaljevanje sedanjega stanja. Zadnje dni se omenja možnost sestave koalicije med KD, neodvisnimi in PRI. Taka koalicija bi razpolagala z enajstimi od dvajsetih glasov. Ni veliko, vendar menijo nekateri, bi bila taka rešitev zmeraj boljša od komisarske uprave in predčasnih volitev.

Za rešitev sedanjega mandata se zavzema tudi edini republikanski predstavnik Biagi, ki je bil svoj čas pripravljen vstopiti v načrtovano koalicijo levičarsko koalicijo. Smatra da so dogovori med PSI in DSL dokončno propadli in je torej PRI prost, da se zavzema za drugačne rešitve.

Eno je gotovo: upravna kriza v Krminski občini traja predolgo in je tako stanje nevzdržno. Ob različnih poskusih rešitve krize je prišlo tudi do razbitja enotne opzijske liste Uniti per Cormons.

Bo veliki šmaren prinesel tako ali drugačno rešitev, ali pa se bo razprava prenesla za kakšen teden, tja do začetka septembra, ko se bo pričela vroča jesen?

Po nekajmesečnem premoru spet družabnost »Vodni Pajk's show« v Foljanu 27. avgusta

Pajk's show, ki se je tik pred volitvami poskusil tudi z mednarodno avanturo v sosednji Novi Gorici in kot prvi že tudi napovedal uspeh senatorja Darka Bratine, bo v prihodnjih tednih spet poskrbel za prijetno presenečenje. Po prvem "mednarodnem Pajk's show" se kajpak v tej poletni pripeki spodobi "prvi vodni Pajk's show". Datum in kraj prireditve sta znana, dogajanje nekoliko manj. Družabnost, ki jo pripravljajo Kulturni dom, Zveza slovenskih kulturnih društev in Zveza slovenskih športnih društev v Italiji, bo v četrtek, 27. avgusta ob 20.45 v Foljanu, v znanem gostinskem in rekreacijskem centru "Ai Cacciatori", ob glavni cesti Tržič - Gradišče. Dogajanje se bo odvijalo okrog bazena, zato tudi ime "vodni", zato tudi priporočilo naj udeleženci prinesejo s sabo tudi kopalke, ker bo ob koncu prireditve mogoče tudi zaplavati. Namigujejo sicer, da bi kdo od udeležencem utegnil skočiti, ali pasti v bazen, že pred tem.

Tako kakor je veljalo za vse dosedanje izvedbe Pajk's showa, bo tudi tokrat vstop samo z vabili, ki so na razpolago v pisarni Kulturnega doma (ul. Brass, 20 - tel.

33288), ob delavnikih med 10. in 12. uro.

V prihodnjem tednu, od 17. do 22. 8. bodo sprejemali telefonske rezervacije tudi v uradu ZSKD v Gorici (tel. 531495).

Pravočasna rezervacija je nujna, ker je število mest omejeno. Po načelu, kdor prej pride, prej melje, velja vsekakor pohiteti.

V tekmovalnem delu nocoj na gradu film »Riff-raff«

Pregled Amidei na gradu bo nocoj ponudil možnost ogleda dveh filmov. V tekmovalni selekciji bodo ob 20.45 pod šotorom na grajskem dvorišču vrteli film »Riff-raff« Kena Loacha, ki je na lanskem festivalu v Cannesu prejel nagrado mednarodne kritike. Gre za grenko in groteskno komedijo o življenjskih in delovnih pogojih v Londonu za časa »železne dame« Thatcherjeve. Dogaja se med gradbenimi delavci, kjer se sindikalni boji prepletajo z nemožimi ljubezenskimi zgodbami in sanjami o begu v daljne kraje.

Danes ob 18. uri se v grofovi dvorani na gradu s predvajanjem filma »Totò e Carolina«, rež. Mario Monicelli, začne tudi retrospektivni pregled filmov dvojice scenaristov Age-Scarpelli. V naslednjih dneh bodo predstavili še osem njihovih filmov, ki so zaznamovali pomembne etape v zgodovini italijanskega filma.

Razstava podob jutri na Barbani

Svet slovenskih organizacij obvešča, da bodo jutri, 15. avgusta na otoku Barbana odprli razstavo podob, ki je bila na ogled v Gorici za časa papeževnega obiska. Razstavo z naslovom "Immagini dei santuari lungo il confine italo — sloveno - Božjepotna svetišča vzdolž italijansko slovenske meje" bodo odprli ob 12. uri na veliki šmaren po svečani maši, ki jo bo daroval goriški nadškof Antonio Vitale Bommarco ob 11. uri. Mašo bo prenašala Eurovizija.

Razstava podob, ki jo je pripravil Goriški muzej in ki vključuje tudi nekatere zasebne zbirke, bo odprta na Barbani do 15. septembra.

Pokroviteljstvo nad prireditvijo je prevzela Občina Gradež.

razna obvestila

Kajak in kanu društvo Šilce iz Gorice bo priredilo v soboto, 22. t.m., tekmovalje (slalom in spust) po Vipavi, 7. Soška regata od Solkana do Podgore pa bo v nedeljo, 13. septembra.

prispevki

V počastitev spomina Oskarja Vižintina darujejo svojci 50 tisoč lir za Kulturno društvo Sovodnje.

Ob obletnici smrti očetov Darkota in Jožeta darujeta Bogdan in Irma 100 tisoč lir za SZ Dom.

kino

Gorica

GRAD (Teatro Tenda) 11. pregled Amidei: 20.45 »Riff-raff«. Režija Ken Loach. Pregled Age-Scarpelli v viteški dvorani na gradu: 18.00 »Totò e Carolina«. Rež. M. Monicelli.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Marzini, Korzo Italia 89 - tel. 531443.
DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Centrale, Trg Republike 26 - tel. 410341.

DEŽURNA LEKARNA V DOBERDOBU
Lekarna pri jezeru — Vrtna ulica (via Giardino, 2) - tel. 78300.

pogrebi

Danes v Gorici, ob 8. uri Maria Zitter iz splošne bolnišnice v cerkev Srca Jezusovega in na glavno pokopališče, ob 10.10 Silvano Giacomelli iz bolnišnice Janeza od Boga v Foljan in ob 11.10 Rodolfo Iellini iz bolnišnice sv. Justa v Tržič.

Pogovor z Anko Černic, pobudnico in sodelavko humanitarnega združenja »Telefonotre« se s težavo a vztrajno uveljavlja

V Gorici deluje, od oktobra lani, tako imenovani Telefonotre, ki je za sedaj samo združenje prostovoljcev, ki skušajo pomagati, preko telefona, vsem, ki so v Gorici in bližnji okolici mesta potrebni pomoči. Septembra meseca lani, se je zbrala skupina idealistov, z namenom, da ustanovijo združenje prostovoljcev s specifičnimi nalogami: po telefonu pomagati vsem, ki prosijo za nasvet, za tako ali drugačno pomoč, ali ki so zadovoljni že s tem, da nekdo prisluhne njihovi izpovedi. Dobili so številko telefona, ki je 535252 in prostore v stavbi Zelenega križa.

Za pogovor smo zaprosili Anko Černic, učiteljico iz Gorice, ki že od samega začetka sodeluje pri pobudi »Telefonotre« in je pred kratkim tudi opravila intenzivni tečaj prve pomoči v okviru organizacije Zelenega križa. Anka nam je prijazno povedala, da je pri združenju Telefonotre okrog deset oseb, različnih poklicev, katerim pa je skupno to, da imajo radi predvsem starejše ljudi in so jih pripravljeni poslušati.

Vsak dan, ne glede na praznike in na letne čase, lahko namreč osamljene ali pomoči potrebne osebe pokličejo na številko 535252 od 18. do 20. ure in oglašil se jim bo prijazen glas dežurnega anonimnega sodelavca.

Med sodelavci združenja »Telefonotre« je zdravnik, psiholog, medicinec, uradnica, uradnik, drugi poklici, večina jih je mladih, ker se starejši težje odločijo za prostovoljno delo, pa čeprav bi se lahko, posebno tisti, ki so upoko-

jeni in vedno tarnajo, da ne vejo, kaj bi s prostim časom. Anka Černic je potožila, da imajo na žalost premalo sodelavcev in prav v teh dneh skušajo opozoriti nase z razdeljevanjem reklamnih letakov, ki na kratko opišejo delo združenja »Telefonotre« in tudi z raznimi tiskovnimi sporočili. Javnost njihovo delo namreč še vedno premalo pozna.

V Gorici je po Ankinem mnenju med ljudmimočno prisotna velika zaprtost in nezaupljivost. Nihče noče pokazati drugemu, da ima težave, zato se zelo težko odločajo za klic na pomoč, še pravočasno, ko je ali bi bilo mogoče najti ustrezno rešitev. Še veliko težje pa je pridobiti nove člane, ki bi na številki 535252 bili pripravljeni preživeti nekaj večerov na mesec in bi tako pomagali ljudem, ki so v najrazličnejših težavah.

Največkrat pokličejo telefonsko številko prostovoljnega združenja »Telefonotre« osebe, ki jih naša družba ne potrebuje več, pa naj se še tako cinično to sliši. To so starejši ljudje, ki so običajno v pokoju in nimajo veliko sorodstva ter imajo veliko potreb za svoje skromno življenje, moči pa so jim že opešale. Tako se zgodi, da jih prosijo pomoči pri popravilu televizorja, ki jim je še edino okno v svet in prostovoljci združenja »Telefonotre« pomagajo. Skušajo vedno pomagati ljudem v stiski, veliko jih namreč kliče zaradi težav, tesnobe in velike depresije, osamljenosti, ki je velika bolezen naših mest in ostarelih ljudi, nekateri

kličejo tudi za zdravniško pomoč, za informacije (kdaj so odprte lekarne, kje dela ta in ta doktor in podobno), velikokrat jih pokličejo osamljeni ljudje samo za klepet. Prav v teh primerih, poudarja naša sogovornica, je potrebno biti zelo potrpežljivi in tudi veliko strpnosti je potrebno imeti, ker so to običajno starejši ljudje. Na številko 535252 pa kličejo tudi zaradi družinskih težav. Odvetnik brezplačno pomaga z nasveti združenju »Telefonotre« in tako skušajo rešiti brezplačno tudi pravne probleme ljudi v stiski. In še in še bi lahko naštevali. Ne nazadnje tudi primer gospe, kateri sedaj skušajo pomagati tako, da bi kupili majhno dvigalo, ki bi ji omogočilo priti iz stolpnice, kjer stanuje. Z invalidskim vozičkom namreč ne more po stopnicah, mož, ki je tudi že v letih, pa tudi ne more pomagati. Tako je gospa že nekaj let popolnoma odrezana od sveta. In še in še bi lahko naštevali, a naj bo dovolj, saj tudi Anka Černic ni hotela preveč povedati, da ne bi izgledalo, da se hvalijo s svojimi dobrimi deli.

Združenje prostovoljcev »Telefonotre« je organizacija, ki mimo vsakršne birokracije skuša pomagati človeku v stiski, po telefonu to stori na številko 535252, če pa vztrajnim prostovoljcem ne uspe vsega urediti po telefonu, skušajo pomagati na druge načine. Vsekakor ljudje, ki so vredni občudovanja in naše pomoči, saj, kot pravi Anka, vsaka roka in vsak človek prav pride.

Na delu tatovi sladokusci

Iz skladišča Cash in Carry v Tržiču izginili pršuti in sir parmezan

Neznanci, ki so v sredo ponoči vlomili v skladišče Cash in Carry v Tržiču, v ulici Schiavetti 8, so odpeljali petdeset pršutov, trideset koles parmezana in nekaj zabojev šampanjca v skupni vrednosti okrog petdeset milijonov lir. O nočnem, oziroma jutranjem obisku so se v podjetju prepričali včeraj dopoldne. Tatovi so za seboj pustili dovolj vidnih znakov svojega početja. Med drugim tudi veliko luknjo skozi katero so se spravili v notranjost skladišča.

V podjetju so podobno tatvino zabeležili pred skoraj šestimi leti. Tudi takrat so tatovi odpeljali precejšnjo količino živil in dragocenih pijač.

V teku je preiskava. Menda je skupaj z blagom izginilo tudi dostavno vozilo.

V Rimu je umrl grof Caccia Dominioni

V vojaški bolnišnici Celio v Rimu je, v starosti 96 let, umrl grof Paolo Caccia Dominioni. Bil je vsekakor

pismo uredništvu

Borci zahtevajo pojasnilo, zakaj V. Levstik ni več iskana oseba

Vest, da bo Vinko Levstik v nedeljo, 23. t.m. šel preko meje, objavili smo je tudi v Primorskem dnevniku 6. t.m., je naletela na različne odmeve. Najbolj ogorčeni so bivši partizanski borci, ki od ministrstva za notranje zadeve želijo vedeti, od kdaj in zakaj V.L. ni več na seznamu iskanih oseb. Primorskemu dnevniku so novogoriški borci poslali naslednje pismo.

"Primorske novice so dne 7. 8. 1992 objavile kratko vest, da bodo slovenske oblasti dovolile bivšemu domobrancu Vinku Levstiku priti v Slovenijo. Vest je vzbudila na Goriškem in sploh na Primorskem precej ugibanj, pri borcih pa veliko ogorčenje, saj mu doslej zaradi suma medvojnih hudodelstev ni bilo dovoljeno obiskati domovine.

Na podlagi izjave Boga Trudna iz policijskega ministrstva, objavljene v Slovenskih novicah dne 6. 8. 1992, Levstik ni v evidenci iskanih oseb, zato policija proti njemu ne bo ukrepala. V tem listu je namreč bila objavljena vest, da bo

Levstik v nedeljo, 23.8.1992 ob 6. uri zjutraj na Goriškem prestopil italijansko-slovensko mejo.

V istem listu preberete tudi, kaj je Vinko Levstik med vojno kot domobranec počel. Tudi revija Mladina z dne 4. 8. 1992 piše o hudodelstvih, ki jih sam priznava. V reviji Borec št. III-IV 1990 na strani 488 — pa zapisnik, v katerem zaslišanec med drugim navede, kako se je Levstik hvalil o pobojih 65 partizanov.

Novogoriški borci zahtevamo od omenjenega ministrstva odgovor na naslednji dve vprašanji:

1. Od kdaj in zakaj Vinko Levstik ni več v evidenci iskanih oseb?

2. Ali tudi v primeru, če bi mu borci na kulturen in dostojen način preprečili vstop v Slovenijo, policija ne bi ukrepala?

Občinski odbor ZZB NOV

Nova Gorica

Za komisijo za informiranje:
»Jože Pahor«

Ob zamisli skupnega in usklajenega razvoja sestrskih mest Nove Gorice in Gorice

Številne kritike urbanistov glede načrtovanja Nove Gorice

Prvotna zamisel dobra - rast mesta pa nekaj povsem drugega

Projekt novogoriškega župana Sergija Pelhana o postopnem združenju Nove Gorice in Gorice, na upravni ravni, v skupno mesto ob slovensko-italijanski meji, predvideva tudi sodelovanje urbanistov. Le-ti naj bi skupaj načrtovali in usmerjali prihodnji razvoj oziroma graditev Nove Gorice in Gorice, o čemer smo v Primorskem dnevniku sicer redno poročali. Toda pri tem v Novi Gorici čedalje bolj in glasneje opozarjajo na pomanjkljivosti, neskladja in vrzeli dosedanje urbanistične politike v tem obmejnem mestu.

O skupnih zasnovah urbanizma oziroma sodelovanju pri reševanju sprotih vprašanj urbanističnega napredka obeh sosednjih in prijateljskih mest, so trije arhitekti iz Gorice predstavili svoja mnenja in predloge tudi v okviru posebne evropske organizacije, tako imenovane Evropan. V zadnjem času je govora o tem, da bi omenjena organizacija imela svoj izvršilni organ v Novi Gorici. Arhitekti iz Gorice so Alfonso Angelillo, Antonio Angelillo in Chiara Menato. V dokumentu z naslovom "Predlog za usklajen urbanistični razvoj obmejnih območij" se zlasti zavzemajo za to, da bi sosednji mesti, to je Nova Gorica in Gorica, izkoristili svojo zemljepisno vlogo, predvsem kar zadeva mednarodni tranzit na področju cestnega in železniškega prometa. Pri tem trije arhitekti iz Gorice opozarjajo, da se je na območju ob državni meji, to je tam, kjer se mesti stikata, ohranil velik in strnjen nepozidan kompleks, ki ga je sedaj mogoče enotno ovrednotiti in projektno obdelati. Pri tem poudarjajo, da sta Nova Gorica in Gorica sicer navezali stike za

uskladitev politike upravljanja prostora, vendar pa je v veljavnih načrtih obeh mest opazna neusklajenost pri urbanističnih odločitvah. Za primer so navedli, da Nova Gorica in Gorica načrtujeta gradnjo dveh med seboj ločenih obvoznih cest, čeprav bi ob potrebnem soglasju bila dovolj ena sama taka prometnica za obe mesti.

V Novi Gorici o zagatah na področju urbanizma pogosto razpravljajo tudi na zasedanjih Občinske skupščine. Pri tem kritično opozar-

jajo, da mesto še nima prave podobe, svojega centra in duše. V članku, ki ga je arhitekt Vinko Torkar objavil v zadnji številki revije Primorska srečanja, opozarja, da naj bi po prvotni zasnovi, ki so jo sprejeli in utemeljevali ob začetku gradnje leta 1947, Nova Gorica "bila nekaj velikega, lepega in ponosnega, nekaj, kar naj bi sijalo preko meje, v Italijo". Toda v resnici se je ves čas dogajalo, da so urbanizem usmerjali posamezni urbanisti raznih strokovnih šol in

sposobnosti, ki pa jih je pogojevala krajevna politika. Profesor Edvard Ravnikar, znan slovenski urbanist in arhitekt in avtor prvotne urbanistične zasnove Nove Gorice, je na primer javno opozoril, da je "zidanje Nove Gorice verjetno najbolj zgovoren primer usode urbanizma v Sloveniji po osvoboditvi, le da bi temu primeru še najlaže rekli tragedija". Omenjeni avtor članka v reviji Primorska srečanja, meni, "da je eno prvotna zasnova Nove Gorice, drugo pa tisto, kar je

iz nje po 45 letih nastalo. Meni, da je dolga zgodba o tem, zakaj je iz nečesa "kar naj bi sijalo čez mejo", postala urbanistična tragedija. Vendar pa ta zgodba ni povezana z nekakšno komunistično zaroto, kot morda kdo zatrjuje, temveč je omenjena tragedija posledica ukrepov konkretnih lokalnih oseb, to je veljakov, iz politike in stroke, ki so krojile usodo Nove Gorice.

Trditve in dokazovanja posameznikov o tem, da bi morali prenehati z poizkusi na področju urbanizma v Novi Gorici, so dokaj prepričljivi. Mesto namreč že vsaj 30 let grade brez potrjene urbanistične zasnove. Zadnji urbanistični načrt, ki je bil jasen vsakomur, je v letih 1958-59 izdelal arhitekt Viljem Strmecki. Posledice občutijo Novogoričani na raznih področjih. Mesto na primer nima urejene kanalizacije, nekatera stanovanja so grajena pod gladino prometnic (cest), veliko pa je tudi primerov tako imenovanih črnih gradenj. Kršilci bodo sicer morali poravnati svoje obveznosti za njihov nedovoljen poseg v prostor. Doslej je 41 prebivalcev Nove Gorice priznalo, da so svoje hiše ali druge objekte zgradili brez dovoljenja oziroma brez raznih soglasij.

Kaže, da v Novi Gorici ni pripravljenosti za odločilno dejanje na področju urbanizma, to je za izdelavo in sprejem novega urbanističnega načrta mesta. Zdi se, da bodo raje dopolnjevali, izboljševali in preurejali tiste dele mesta, ki so že zgrajeni. Takšno usmeritev je pred dnevi, v nekem intervjuju, utemeljeval Jelko Valenčak, predstojnik občinske službe za varstvo okolja in urejanje prostora.

MARJAN DROBEŽ

Oktobra bo v Varšavi posvet o tujih vlaganjih

Trgovinska zbornica si prizadeva za večjo prisotnost na Poljskem

Goriška trgovinska zbornica namerava v prihodnjih mesecih znatno razširiti svojo prisotnost na Poljskem in s tem omogočiti gospodarskim operaterjem bodisi poživitev, kakor navezavo poslovnih stikov. V ta namen so na Zbornici že pripravili nekaj srečanj s proizvajalci in trgovci, ki že sodelujejo s partnerji na Poljskem ali ki se za to tržišče zanimajo.

Zanimivo bo srečanje, ki bo od 26. do 28. oktobra v Varšavi. Na njem bodo razpravljali o tujih vlaganjih na Poljskem. Srečanje pripravljajo ministrstva za zunanje zadeve Poljske, za industrijo in privatizacijo, ob podpori združenja UNIDO.

Po oceni Trgovinske zbornice je Poljska zanimivo tržišče že sedaj, pozitiven razvoj pa je pričakovati v prihodnjih letih. Tako naj bi se blagovna menjava med Poljsko in zahodnimi državami letos povečala za kakih 13 odstotkov in dosegla vrednost okrog 14 milijard dolarjev. Pozitivne posledice na razvoj gospodarskega sodelovanja pa bo predvidoma imel status Poljske v okviru EGS. Od 1. marca letos je ta država, tako kakor Češkoslovaška in Madžarska, pridružena članica skupnosti.

Goriška trgovinska zbornica vabi gospodarstvenike, da se omenjenega srečanja (Foruma) udeležijo. Podrobnejše informacije nudijo v uradih zbornice.

Pred tridesetimi leti je v našem mestu umrl arhitekt Maks Fabiani

Gorici je dal sodobno urbanistično podobo

Sestavljalcu rubrike "Na današnji dan" v ljubljanskem Dnevniku se pisec teh vrstic mora zahvaliti, ker se je le-ta v sredo 12. avgusta spomnil na 30. obletnico smrti znanega arhitekta Maksa Fabiani. Drugače bi ta obletnica šla neopazno mimo, saj se je niso spomnili drugi slovenski oziroma italijanski časopisi.

In vendar je bil Maks Fabiani mož, ki je zapustil vidne sledove v vsej srednji Evropi, na Dunaju, v Ljubljani, v raznih krajih takratnega habsburškega cesarstva, ne nazadnje na svojem Krasu, v svoji Gorici, v Trstu, na Primorskem nasploh.

V Gorici je Maks Fabiani umrl 12. avgusta 1962, v 97. letu starosti. Rodil se je namreč v Kobdilju pri Štanjelu leta 1865. Usoda ga je popeljala na Dunaj, kjer je uspešno diplomiral za arhitekta leta 1888. Srečo je imel, da je živel na Dunaju takrat, ko je tam bilo zbranih veliko arhitektov, ki so dali svoj pečat ne le Dunaju marveč vsemu cesarstvu in tudi širši Evropi. Fabiani je na Dunaju deloval skupno z Otom Wagnerjem, Jožefom Plečnikom, Adolfom Loosom, Janom Kotero, Josephom Urbanom in številnimi drugimi, ki so dajali ton ne le arhitekturnim in urbanističnim dosežkom marveč umetnosti nasploh. Dunaj je takrat v tem oziru bilo eno pomembnih evropskih središč in še dandanes kjerkoli prirejene razstave teh protagonistov pritegnejo veliko pozornost. Veliko je bilo v vseh jezikih napisanih knjig in katalogov o takratnih dunajskih dosežkih.

Maks Fabiani je za nas tudi drugače zanimiv, ne le zaradi tega ker se je rodil, živel in umrl v naših krajih. Zanimiv je tudi in najbrž predvsem zaradi tega, ker je naredil načrte za Trgovski dom v Gorici in Narodni dom v Trstu, slovenska kulturna domova v katerih se je odvijalo kulturno, gospodarsko in družabno življenje goriških in tržaških Slovencev.

Čeprav je bil Trgovski dom v Gorici zgrajen šele leta 1904, so goriški politični veljaki povabili Fabianija k sodelovanju že nekaj let prej, takrat ko so nameravali zgraditi Šolski dom v Križni ulici. Že takrat jim je Fabiani naredil okvirni načrt, da bi v enem samem poslopu združil prostore za šolo, banko, kulturna društva, da bi tam bila tudi dvorana za razne prireditve, da bi tam bila tudi telovadnica. Goriški veljaki so se takega načrta prestrašili, pravzaprav niti denarja niso imeli, da bi ga izpeljali, zaradi tega so načrt hitro opustili. Prišlo je že do političnih sporov med klerikalci in liberalci in tako je društvo Šolski dom, ki ga je vodil dr. Anton Gregorčič, izbralo drugega načrtovalca ter še pred iztekom stoletja dalo zgraditi šolsko stavbo v Križni ulici. Podjetnejši in kulturno ter umetniško bolj razgledani so bili liberalni prvaki, še zlasti dr. Henrik Tuma in Andrej Gabršček, in tako je Trgovsko - obrtna zadruga, banka goriškega liberalnega meščanstva, Fabianiju zaupala načrt za Trgovski dom.

Ta je bil zgrajen v rekordnem času, manj kot poldrugem letu, prve stranke so se vanj vselile le nekaj dni pred koncem leta 1904. Trgovski dom je bil v ponos goriškim Slovincem, tudi zaradi tega ker je stal na glavni goriški ulici. V njem so bili gledališka dvorana in mala telovadnica, prostori za razna društva, odvetniške in druge pisarne, stanovanja, v pritličju trgovski lokali. Trgovski dom so nam vsi zavidali. Prav zaradi tega so nam ga nasilno odvzeli v fašističnih letih. Danes je ta stavba državna last, v njej so uradi državne finančne uprave. Več ali manj podobna je bila usoda Narodnega doma v Trstu, za katerega je prav tako naredil načrte Maks Fabiani.

Maks Fabiani je tudi drugje v Gorici pustil svoje sledove. Njegova je pravzaprav cerkev Srca Jezusovega. Z njo se je ubadal v letih med dvema vojnama, ko je živel in v glavnem delal v Gorici. Cerkev je bila sicer zamišljena že pred prvo svetovno vojno. Morala bi biti še večja od takšne kakršna je dandanes, saj je bilo zamišljeno, da bo ta cerkev služila močni avstrijski garniziji.

Fabiani je vodil obnovitveni urad v prvi svetovni vojni porušene Gorice. Izdelal je urbanistični načrt mesta Gorice, izdelal je načrte več deset malih občin. Naredil je urbanistični načrt za vso goriško deželo. Bil je to prvi tak načrt v Italiji nasploh, saj se s tako obsejnimi načrti v tej državi takrat niso ukvarjali.

Odveč bi bilo naštevati vse Fabianijeve načrte na Dunaju, v Ljubljani, drugod v srednji Evropi. To ni namen današnjega pisanja, saj je bilo o tem večkrat veliko prikazanega in povedanega. Tako na razstavah v Gorici kot pred kratkim v Trstu, za kar se gre zahvaliti prof. Marku Pozzettu.

Še en osebni spomin. Piscu teh vrstic, ki je Fabianija osebno poznal in ga cenil, se je zdelo nekaj čisto normalnega, da je konec sedemdesetih let, ko je bil član občinske toponomastične komisije, predlagal, da se Maksu Fabianiju posveti ena goriških ulic. Komisija je ta predlog osvojila, kot je istočasno osvojila tudi predloge, da se nekatere goriške ulice pomenujejo po Henriku Tumi, Andreju Gabrščku in Simonu Rutarju. Do "kratkega stika" je v komisiji prišlo le ko je en njen član predlagal, da bi se napisalo "Massimiliano" in ne "Max", kot se je Fabiani sam podpisoval, in da bi se pri Tumi napisalo "Enrico" in ne "Henrik". Brez kakršnihkoli polemik sta v teh primerih ostali imeni "Max" in "Henrik" in predlagatelj potujočih imen je mirno sprejel odločitev večine v komisiji, ki je potem obveljala tudi v občinskem svetu.

Z drugačno ihto pa so se na "Maxa" Fabianija spravili kasneje večkrat spravili drugi, k sreči pa je take histerike resna goriška italijanska kritika takoj utišala. (mw)

Na skupnem praznovanju zbrani Števerjanci rojeni leta 1927

Števerjanci, rojeni leta 1927, so pred petimi leti dali besedo, da se spet srečajo. Obljubo so izpolnili v začetku julija letos. Na grob umrlih soletnikov in pred spomenik padlim so položili cvetje. Družba, ki se je zbrala pred petimi leti, je pogrešala tri člane, ki so žal medtem umrli. Za razliko pa je iz daljne Avstralije, kjer živi že štiri desetletja, prišla rojakinja Sonja Ciglič Gabrovce.

Jubilanti, ki so se odločili za skupno praznovanje, so se zbrali pri maši, zatem pa še na skupni večerji in družabnosti v domačem kraju.

Na sliki: 65-letniki iz Števerjana pred spomenikom.

Ivan Pregelj

TOLMINCI

XXXIII.

Iz kmetov je stopil slok in siv mož in se vojaško upostavljal pred grofom. Bil je v mladih letih med domačo vojsko černidov,⁽¹⁾ znal je stati in še nemško je umel. Po nemško se je predstavil.

»Primož Podoreh, župan v Volčah.«

»Kaj torej?« je vprašal grof.

»Gospod grof,« je povedal Primož, »tisto, kar ste rekli o županu, ne gre. Dozdaj sva tukaj šele dva.«

»Tako,« je zavpil tedaj grof, »nepokorni do zadnjega!«

Srdito je osuknil konja in odhajal s spremljevalcema.

»Zdaj bo zares,« je dejal Martin Muni, »možje, pripravimo se!«

Ni minilo dolgo, ko je bilo čuti iz vasi konje in korakajoče vojake. Mušketerji z domačimi černidi so zavili iz za hiš, za njimi je jahalo dvanajst dragoncev s kapitanskim poročnikom Arardijem na čelu. Zadaj so šli podglavar in njegovi spremljevalci, sodnik Brunetti, grof Coronini, Radetič in kancelist Morelli.

»Stoj,« je velel razko Arardi.

Vojaki mušketerji pa černidi so obstali. Lepo se je videlo, da černidi ne slede poveljem tako odločno kot vojaki. Dragonci so pridržali konje. Ob bok se jim je postavil Radetič. Tedaj so se vojaki razvrstili in dali podglavarju prostora, da je mogel prihajati bliže.

Vrban Koščer, edinec sive matere s Čiginja, tisti, ki mu je bila naročila, naj ne pozabi pogledati v Kanalu na sliko svetega Krštofa, je stal na zidu ob grahovskem Golju. Čudno ga je prevzela neka brezmejna žalost. Sam ni vedel, čemu se je zagledal bradatemu in tršatemu mušketerju v lice. Ni mogel pogledati v stran. Čudna nejevolja na tega neznanega mu človeka se ga je lotevala.

Tedaj pa je podglavar Strassoldo prihajal tik pred kmete. Radetič mu je jahal ob strani. Podglavar je nagovoril kmete. Radetič je prevel njegove besede, da ukazuje, naj se ljudje razidejo.

»Ne!« je bilo čuti za odgovor.

Zopet je tolmačil Radetič, da bo dal grof podglavar vojakom povelje, naj upornike razženo.

»Naj poskusijo,« so šumeli uporni.

»Čakajte,« je slišal Vrban Koščer Skoračnikarja ob sebi; tudi videl je, da je mož pokleknil za nizki zid, položil puško na zid in meril. Koščerjev Vrban se je tedaj domislil stare matere pa tega, da je pozabil ozreti se v Kanalu na sliko svetega Krštofa. Zdaj je iskal na prvi solkanski hiši pa ni našel ne slike ne tolažbe. Prečudna besnost ga je obšla. Kakor da ima tudi sam puško, je nameril svojo opaliko bradatemu mušketerju v obraz. Arardi je klical svojim vojakom:

»Pripravite se!«

Vrban je še videl, da se je podglavar umaknil zadaj za vojake. Radetič je stal s konjem ob mušketerjih in zaklical:

»Kmetje, spametujte se!«

Odgovoril mu je strel. Radetič je okrenil glavo v stran. Krogla mu je oprasnila pokrivalo. Udarila je v streho pod bregom. Jata vrabcev se je razletela z vrtov. Pok je odjeknil v bridko tišino.

»Ogenj!« je poveljeval mirno Arardi.

Muškete so prasnile. Zažvižgalo je v zraku in zasikalo kmetom nad glavami, da so se jim sklonili širokokrajni klobuki kakor od vetra zagnani. Iz stisnjene množice se je izvil nepozabno čuden glas, strašna užaljenost, temna grožnja, ki ni našla glasovno oblikovane besede. Kmetiška vojska se je kakor eno samo telo zazibalo pod pritiskom ene same misli. Vzbočila se je tesna gruča, zavalovala in šla proti vojakom. Tisti trenutek se je zdelo, da bodo vojaki zbežali. Razmaknili so se nemo v levo in desno. Skozi odprtino pa so silili jezdec. Slovesno je odjeknil Radetičev glas:

»Reiter, vorwärts! Jezdec, naprej!«

Konjiki so potegnili sablje. Kmetom se je zableščalo pred očmi. Prvi so obstali in nekako omahnili v ljudi za seboj. »Udarite, kaj gledate!« je bilo čuti Martina Muniha, potem je prišlo do kratkega boja. Jezdec so se pognali s konji v ljudi. Udarjali so s sabljami in vlekli konje na zadnje noge. Nastala je čudna gneča. Kriki so se bridko oglašali med posamezne strele, sablje so pljuskale, vmes je bilo čuti temne udarce s palicami. Mirno je vodil svoje Radetič:

»Reiter, vorwärts!«

Vojaki so razpršili kmete in jih potisnili na pokopališče. Tedaj so udrli za njimi pešci. Šli so se na pesti. Martin Muni se je branil besno.

»Živega me ne bodo,« je vpil.

V naslednjem trenutku ga je udaril mušketer s kopitom, da je telebnil omočen dvema černidoma v roke. Bil je zadnji, ki se je še branil in skoraj edini, ki je prišel vojakom v roke. Vsi drugi so bežali v breg, skakali čez zi-

dove na solkanske vrte ali pa se skrili za skalami.

Na pokopališkem zidu, tam kjer je stal in streljal grahovski Golja, pa je bil omahnil z gornjim telesom čez zid Vrban Koščer. Iz rane pod levim ušesom mu je lila kri in rdečila zid. Bradat mušketer je od spodaj gor strmel v mrtvo, mlado obličje. Bil je čudno žalosten. Ni se mogel otresti vtisa, da je že davno videl ta obraz. Morda ga je res. V sanjah prve mladosti, ko mu je že bilo namenjeno, da bo ubijal...

*

Nekako ob istem času, ko se je vračal podglavar Strassoldo s svojimi vojniki v Gorico in gnat trideset upornikov s seboj, večinoma samo tiste, ki jih je bil s seboj zvalil kromberški Pavšič, pa so prišli pijani grofu v roke, je stopalo do dvanajst sto in še več kmetov v močnih gručah od Ajbe proti Kanalu. Že od Avč doli in Ročinja jim je pela na pot plat zvona. V Kanalu je bilo vse tiho. Ljudem se ni mudilo. Bili so že trudni, bodisi da niso že nekaj noči spali, bodisi da so bili napravili od Podsela pot nazaj v Volče. Prva gruča, nekako petdeset ljudi, je stala že tik pred Kanalom. Očividno so bili tu ostali, da bi se posvetovali. Govoril jim je Štefan Maraž, ki si je dal opraviti zlasti z enim med ljudmi, z Blažem Dragarjem iz Doblarja, ki je bil po videzu neumen človek, a silen kakor svetopisenski Goljat. Zdajci so se ljudje zganili in skoraj v teku šli čez most pred Kanelovo mitnico. Zavora je ležala čez cesto, ob drogu je stal močni Kanelov hlapec. Maraž je zaklical:

»Kanel, vstani in poberi mitnino!«

Mitnica je bila zaprta. Nihče ni odgovoril. Tedaj pa so videli nekateri, da je blisnilo v oknu

dvoje strupenih oči v nekakem spačenem in posinjlem licu.

»Je doma, je,« je zaklical mesar Melinc iz Tolmina, tisti, ki je bil svojčas prvi skusil, kako močan je Kanelov hlapec. Prav kakor da ga je ta zdaj prepoznal po glasu, se je živahno ustopil sredi ceste proti kmetom. Maraž je zaklical:

»Lej, ga, Dragar! Tisti je, primi ga, primi, Blaž, in vrzi!«

»Katerega?« je iskal glupo silni človek.

»Onile! Kakor otroka ga boš položil, Blaž,« je pokazal še določneje Maraž in priganjal. »Presneto poceni boš zaslužil polovnico vina.«

»Bom,« se je zasmel Dragar glupo in si vihal rokave. Kmetje so ga potisnili predse. Kanelov hlapec ni čakal, vrgel se je samcat na kmete, suval, in jih gnal kakor čredo nazaj po mostu. Tedaj se je obrnil Dragar nanj. Hlapec se je okrenil. Nekaj trenutkov sta se molče ogledovala.

»Ali se bova, fantič?« je dejal smešno vljudno Dragar.

Nasprotnik ni odgovoril, temveč se okretno vrgel na Blaža in ga v trenutku položil na tla, ko mu je izpodbil noge.

»Blaž, sram te bodi,« je vpil Maraž.

Dragar se je izvil nasprotniku in ga dvignil, kakorkoli se je hlapec obesil nanj z vsem svojim telesom. Bil je dokaj manj lenoben in vljuden. Moža sta se spoprijela zares in se merila. Dragar je bil očitno močnejši, a neroden. Podlegel je. Hlapec ga je bil potisnil do ograje čez most. Kmetje so zavpili. Zdelo se je nekaj trenutkov, da bo odletel Blaž v globotino. Toda hlapec ga ni bil gospodar. Dragar se je pognal z nasprotnikom zopet na sredo ceste in sunil nato nazaj v

svoje ljudi. Že so med njimi stegovali roke in palice, da udarijo po hlapcu. Pa ni bilo treba. Dragar je moža zajel pas in strašno stisnil. Hlapec se je v bolečini potegnil in zasopel:

»Ne ubijaj me!«

»Nak, ubijal pa ne,« je dejal dobrodušno Dragar, »pit pa pojdem, užejal si me.«

Dvajset rok je seglo po hlapcu, ki se ni več branil. Zvezali so ga z vrvico, s kakršno vežejo Tolminci seno v bremena. Zavora čez cesto se je vdala. Ljudje so obstopili mitnico.

»Kanel, pridi ven,« so vpili, »galjot tatinski! Naše groše nazaj!«

Tolkli so na zapahnjena vrata in na okno. Jeza je rasla v njih vse bolj. Nekdo je ščuval:

»Posvečenega duhovna je ubil in oropal.«

»Cerkev Matere Snežnice nad Avčami je okradel.«

»Duše nima! Pasji je.«

Vedno nove množice so vrele čez most. Tolmincem so se pridružili še domačini, Kanalc, ki so gledali sprva od daleč. Nekdo med njimi je potrkal mlademu uporniku na ramo in bodril:

»Doma je, doma. Pa se je le skril.«

Fant je prikimal.

»Pa od kod vas je toliko?« je vprašal Kanalec.

»Kaj deš,« se je zasmel neki Mostar, »vas Kanalec je deset za sold. Toliko kot nas vas pa le ni.«

Šalil se je besedno, ker je bilo tedaj za en denar deset lokovških žeblicev, ki so jim rekli 'kanalci'.

»To se žene Maraž,« je rekel Kanalec, ki mu šala ni prijala.

»Saj se lahko,« je potrdil oni drugi.

»Seveda se,« je pritrdil Kanalec. »Pa tudi vi drugi ste lahko hudi, da vas je šel kar z vojsko rubit. Pa ste ga še pravi čas nagнали.«

Kmet je dejal:

»Smo ga, ko je hotel priti v drugo. Pri nas je že pograbil, kar je dobil.«

»I, kako govoriš?« je ugival Kanalec in vprašal: »Ali ste od Kobarida?«

»Vsi ne,« je priznal kmet, ki je bil z Vrsnega.

»Pa da vam je Kanel odgnal živino?«

»Bo pošteno vrnil, potep.«

»He,« je dejal Kanalec. »Saj sem sam videl, da je šel v soboto b biriči na Tolminsko. Pa so dejali, da je prišel le do Podsela. Kako vam je neki živino odgnal? Na Čedad?«

Vrsnjan ni odgovoril, ni slišal. Ni vedel, da je bila prva rubežen Bandelovo delo, ne pa Kanelovo.

Glasno vpitje strašne mrznje je prekipelo v vrh. Izpod strehe je gledalo na kmete pri neki špranji dvoje stisnjenih oči in se kresalo v onemogli besnosti in blaznem strahu. Čepeč na vseh štirih je opazoval Kanel množico na trgu in hropel kakor stekel s peno na ustih. Z nohti je oral v jelovino pred seboj.

»Tam je, pod streho tiči,« ga je našel Maraž.

»Kje, kje?« so vpili ljudje.

(se nadaljuje)

(1) med domačo vojsko černidov: željni vojščaki, nekakšni brambovci.

Ilustriral Klavdij Palčič

Pogovor s prof. Sašo Mächtigom - vodjo organizacije nedavnega 17. mednarodnega kongresa ICSID v Ljubljani

Slovenija ima izredne potencialne možnosti na področju razvoja industrijskega oblikovanja

Maja letos je v Ljubljani potekal 17. mednarodni kongres industrijskega oblikovanja Worldesign ICSID (International Council of Societies of Industrial Design). Veliko je bilo povedanega v medijih za časa samega dogodka ali najmanjšega svetovnega kongresa, kot so ga nekateri poimenovali. Zdaj, ko so navdušenja, težave in problemi (vsaj organizacijski) mimo, je zanimivo potegniti iz dogajanja končne misli in zaključke o tem, kaj in kako je Slovenija ponudila in pridobila od svetovne elite dizajnerjev.

Za misli, občutke in zaključke smo se zato obrnili na vodjo organizacije kongresa prof. Sašo Mächtiga, dizajnerja in predavatelja na oddelku za oblikovanje Akademije za likovno umetnost v Ljubljani.

Saša J. Mächtig, rojen 1941 v Ljubljani, je diplomiral na tamkajšnji Fakulteti za arhitekturo ter se kot redni profesor na Akademiji ukvarjal z industrijskim oblikovanjem; prejel je več nagrad za svoja dela na BIO - bienalih industrijskega oblikovanja. Njegov Kiosk K67 je MOMA - Muzej sodobne umetnosti v New Yorku - uvrstil v svojo stalno zbirko oblikovanja 20. stoletja. Član mednarodne delovne skupine in izvršnega odbora ICSID je od sredine osemdesetih let vodil organizacijo kongresa v Ljubljani.

Kako gledate na odvijanje in organizacijo sedaj, ko so pač »po vojni vsi generali«?

Kar smo napovedali in začrtali, se je uresničilo; šlo je za dobro zasnovan in izveden projekt, ki je bil voden v vsebinskem in tehničnem smislu z razmeroma dobro ekipo, na eni strani domačo, na drugi strani pa smo imeli dobre partnerje v tujini, tako da smo nabrali izredno vsebino skozi vse štiri kongresne dni, ki jo ocenjujejo v tujini kot primer enega najbolj uspešnih, če ne že najuspešnejši svetovni kongres doslej. Kongresu pripisujejo vrsto inovacij, ena od najbolj opaženih je bila, da se je kongres in dan preselil v osem regionalnih centrov in da se je konferenca prelevila v osem paralelnih konferenc, ki so bolj detajlno obravnavale vprašanje integracije oblikovanja z gospodarstvom, predvsem na regionalnem terenu. Vsi, ki so se vračali iz teh osmih regionalnih centrov, so bili navdušeni in so govorili o svojem primeru kot o najboljšem. Na koncu se je izkazalo, da so bili vsi najboljši, kar je nenadoma dalo občutek, da je zadeva dejansko uspešna z dobrim vodenjem in premišljeno vsebino.

Slovenija se mora po našem mišljenju razvijati na širokem področju v družbo visokega povprečja; slovenski kulturni in gospodarski prostor imata namreč te potencialne, ki so med seboj razmeroma dobro izenačeni in ki jih na

terenu lahko aktivirata; ta primer je to tudi dokazal z novimi impulzi za prihodnji razvoj.

Bi nam lahko v skopih besedah nekoliko osvetlili današnji pojem industrijskega oblikovanja in kaj v svetu to pomeni ter kakšen je njegov vpliv na to, kar navaden človek vsak dan srečuje?

Oblikovanje je elementarna človekova potreba in dejavnost, ki se takorekoč začne s človekovim zavedanjem bivanja in potrebe po eksistiranju in ohranitvi. Človek zelo hitro producira orodja, začne urejati svoje okolje, oblikuje in proizvaja predmete in sisteme okolja. Kot dobro definicijo oblikovanja in industrijskega oblikovanja bi danes izbral Konfucijevo misel: »Oblika je bit in bit je oblika«. Ta misel v bistvu pove vse o predmetu; pove namreč, da ima predmet svojo formo, da se izraža s svojo obliko, ampak da je ta oblika pogojena z neko funkcijo, z neko notranjo vsebino in da je v bistvu to dejstvo tako med seboj prepleteno, da je velikokrat težko definirati, kje se pravzaprav vse začne: ali se začne pri funkciji ali pri obliki. Zelo težko je zajeti, kje se proces oblikovanja pravzaprav začne. Industrijsko oblikovanje pa je oblikovanje, kjer je osnova industrijska tehnologija, ki pa ni količinski temveč kakovostni pojem, to pomeni, da industrijsko oblikovanje ni zvezano s količino ampak s kakovostjo. Pravzaprav je definicij zelo veliko, odvisno iz kakšnega zornega kota gledamo, ali iz ekonomskega, marketinškega in estetskega.

Tako oblikovalec kot naročnik in uporabnik pričakujejo novost, kar pomeni, da gre za kreativen proces, vsak novo oblikovan proizvod mora zato imeti določeno inovacijo.

Ali je ta pojem, po epohalnih spremembah v svetovni areni, doživel kak premik ali spremembo?

Doživlja spremembo predvsem pod vplivom ekonomske nuje, saj opozarjanje na kakovost in na kulturo ni dovolj učinkovito, učinkovito postane takrat, kadar kvaliteten dosežek prinese profit oziroma eksistenco tistim, ki so v tem procesu sodelovali, to pa so lahko vodstvo podjetja in delavci. Ko so se pokazali učinki dobrega industrijskega oblikovanja, potem je ekonomija spoznala, da je potrebno oblikovanje izkoristiti za večji uspeh na tržišču in tako so se nenadoma odprle večje možnosti za oblikovalca, s tem pa tudi večje nevarnosti, kajti oblikovalec je nekeje na sredi med ambicijami podjetnika in pričakovanji uporabnika. Oblikovalec postaja dejansko glasnik potreb uporabnika.

Ali obstaja kakšna razlika v odnosu do industrijskega oblikovanja v slovenski industriji pred in po kongresu v Ljubljani?

Mi te spremembe zaznavamo kot vsebinski dialog, večje potrebe in večjo angažiranost ter spoznanje, da je na temo industrijskega oblikovanja in njegove integracije v občinsko ter na drugi strani podjetniško razvojno politiko možno odpreti. Ta dialog smo tudi odprli z župani in generalnimi direktorji podjetij v

vsakem posameznem regionalnem okolju in tako lahko rečemo, da so postali potencialni naročniki in potencialni sogovorniki v tem razvojnem procesu.

Kakšen pa je bil odziv tujih udeležencev in predavateljev na stanje industrijskega oblikovanja v Sloveniji?

Peter Lord je rekel: »Vi imate neko zelo pomembno prednost pred Anglijo, vi ste motivirani.« Johan Dirken je rekel: »Slovenija vre od načrtov.« Tako lahko rečemo, da so ti ljudje ugotovili izredne potencialne, kar jih je presenetilo. To nas prepričuje, da ti potenciali dejansko so in jih je potrebno izkoristiti, vendar sami od sebe se ne morejo aktivirati. Mi imamo substanco in na osnovi te substance je kongres sploh nastal. Ne moremo biti pa samo zaradi tega zadovoljni. Kajti v ekonomskem smislu Slovenija v svetu ne pomeni nič, ima tudi zelo veliko slabost, da je majhna substanca oziroma kritična masa in da mora zato dejansko razvijati elito, visoko povprečje in najti svoje niše v svetovni razporeditvi. Mislim, da ima Slovenija s svojim intelektualnim potencialom in geopolitično lego izredne možnosti, samo vpašanje je, v kaj se bodo v prihodnjih mesecih in letih naše energije usmerile.

Kot se je v Ljubljani pred kongresom bolj malo vedelo o tem pomembnem dogodku, ali lahko danes trdimo, da je njegov odmev segel globoko v tujino ali pa, da je ostal manj opazen, ker je pač bil v majhni in komaj osamosvojeni državi?

V domačem okolju je kongres dosegel maksimum s tem, da se je stroka uveljavila v širši javnosti in glede na odzive ljudi s področij, ki nimajo neposredne zveze in interesov z nami, lahko zatrdim, da je kongres res odjeknil. Če vzamemo čisto fizični podatek, da je televizija

Prof. Saša J. Mächtig

Slovenije namenila dve uri in tričetrt programa v štirih dneh, seveda poleg zadnjega dne, pomeni, da je dejansko proniknila ideja te stroke in njenih možnosti v širok prostor; to je zelo pomembno, ker s tem ustvarjamo potencialnega in bodočega kupca in potencialnega klienta, naročnika in partnerja. Na oblikovalski strani je bila za vse udeležence to velika izkušnja. Kar pa se tiče tujine, je bil odziv nadpovprečno pozitiven - včasih smo mu v šali rekli, da je kičast, ker v bistvu ni bilo ene slabe misli ali pripombe, vse pohvale so bile v superlativih. Temu mora slediti naša informacijska dejavnost v odnosu do glavnih medijev v tujini; seveda to zahteva določen angažma in tudi finančna sredstva, žal pa imamo ta trenutke druge prioritete in se zato ne moremo tako intenzivno ukvarjati z distribucijo teh informacijskih materialov, če pa ne bomo tega pravočasno naredili, bomo pač zamudili glavni trenutek in bo potem težje. V naslednjem valu bi morali seveda začeti delati bodisi na gospodarskih razstavah, ki bi morale imeti vgrajeno oblikovalsko komponento in na publiciteti naših dosežkov, od dosežkov posameznih tovarnov do dosežkov posameznih oblikovalcev, skupin in šole.

Kakšni so vaši občutki po zaključku kongresa in zasedanja generalne skupščine ICSID?

Še nikoli ni v medijih splošnega tipa, dnevniki in tedniki bilo toliko govora o oblikovanju kot doslej: to je nedvomno kapital, ki se mora obrestovati, čeprav je po kongresu nastopil nekakšen vakuum, ki pač ni bil potreben, je pa logičen; od septembra naprej pa bi morali na novo aktivirati sceno in opremljati predvsem javno okolje z dogajanjem in podatki, z bolj ali manj strokovnimi vprašanji v različnih profilih časopisov, od znanja za razvoj do kulture in gospodarstva in tako naprej. Mislim, da smo dosegli izreden premik, ne moremo pa govoriti, da je kongres oziroma kongresni projekt zaključen, saj bo zaključen šele prvega januarja 1993. Pred nami je cela vrsta nalog: moramo zaključiti finančno konstrukcijo, to je najbolj obremenjujoča preokupacija, moramo arhivirati in urediti vsa gradiva, ki jih je na tisoče listov popisane papirja, od govorov, prispevkov do celotnega operativnega kompleksa, potrebno je napisati poročila in jih natisniti. V tem kontekstu se pripravlja kongresna monografska izdaja kot poseben projekt in sicer iz dveh namenov: da zabeležimo trenutek, ki smo ga ustvarili s kongresom in sicer stanje dizajna na svetu v letu '92. Po drugi strani pa ima taka monografija stranski učinek promocije dežele in njenih ljudi, ki so ta kongres organizirali in vodili. Na ta način je mogoče promovirati na zelo rafiniran in kultiviran način kvaliteto osmih omenjenih centrov, Ljubljane in Slovenije in kvaliteto ljudi. Ker taka knjiga doživi precejšnjo distribucijo, je seveda to pomembna promocijska vrednost, ki bi se je morali ljudje, ki se ukvarjajo s promocijo Slovenije, bolj zavedati, kot se je dejansko. Ne smemo si namreč dovoliti anonimnosti.

SERGIJ CESAR

Razne prireditve ob jubileju in izdaja Zbornika Šentviške planote

Osemstoletnica Šentviške gore

Šentviška gora so središče zemljepisne enote Šentviška planota (ali na kratko Planota), enega izmed najlepših predelov slovenskega predalpskega sveta. Človek je to območje že zgodaj naselil, zgodovinski viri pa tamkajšnje kraje prvič omenjajo leta 1192, pred osemsto leti. Tako se v dokumentu oglejskega patriarha (14.10.1192) omenjajo Ponikve na

osemstoletni jubilej prve omembe kraja in fare pripravljali na Šentviški planoti. Bolj kot zunanji prireditvi so na Planoti večjo pozornost namenili trajnejšim obeležjem, takim kot je na primer izdaja »Zbornika Šentviške planote« in priložnostna razstava »Po stopinjah preteklosti«. Oba ta jubilejna prispevka so predstavili na Šentviški gori v nedeljo, 9. avgusta, v popoldanskih urah. Nedeljski prireditvi naj bi sledila v nedeljo, 23. avgusta, osrednja proslava s slovesno mašo, ki jo bo vodil koprski škof msgr. Metod Piriš in nato s kulturno prireditvijo pred cerkvijo na Šentviški gori.

»Zbornik Šentviške planote« je izdal šentviškogorski župnijski urad, uredil ga je tričlanski uredniški odbor, odgovorni urednik pa je domači župnik Jožef Jakopič. Zborniku je uvodno besedo napisala Karla Kofol, napovedala je, da zbornik ni enkratno dejanje in da izdajatelji mislijo na njegovo nadaljevanje. Cerkveno zgodovino Šentviške gore obravnavajo prispevki Jožefa Jakopiča in Rafka Klemenčiča. Arheološko podobno je na njemu lasten način in visoko strokovno obdelal Drago Svoljšak. O zgodovini pa pišejo B. Marušič na Planoti pred sto leti in Karla Kofol, članek slednje je namenjen zlasti kulturnoprosvetni dejavnosti. Nekaj objav je tudi s področja etnografije in domoznastva tako Inge Brezigarje o

arhitekturni podobi Planote, Darje Kofol o demografskih in gospodarskih spremembah na Planoti v zadnjih sto letih ter Boruta Kolonija o razvoju sadjarstva. Karel Ozebek je pripravil zapis o nekaterih uglednih rojakih, Branko Kranjc, Marko Obrekar in Melita Črv pa so pisali o društvenem življenju po drugi svetovni vojni. Zbornik prinaša tudi literarne prispevke domačih ustvarjalcev, že umrlih Josipa Kobala, Jakoba Laharnarja in Marije Kenda ter Pevle in Tončke Makuc in Franca Kranjca. Zbornik je prijetna publikacija, ki ji daje posebno vrednost dejstvo, da je predvsem sad dela krajevnih piscev in poznavalcev. Utrl je gaz bodočim raziskavam in prav je, da bi izdaja lahko nadaljevala s svojo koristno nalogo.

Sopotnik zbornika je že omenjena razstava. Prikazuje nekaj izsekov iz preteklosti Planote, poudarja cerkveno zgodovino in arheološko podobo, prikazuje velikega narodopisnega gradiva, posega na zgodovino šolstva in kulturnoprosvetnega delovanja. Pred leti je razstavo o Planoti pripravil Goriški muzej. Očitno pa je, da se razstavi dopolnjujeta. Čeravno so sedanjo razstavo pripravili domači ljubitelji, pa je vendar izdelana prav na poklicni ravni.

b. m.

Utihnili neukrotljivi zvok avantgarde Johna Cagea

Zaradi možganske kapi je večeraj umrl v New Yorku v starosti 79 let sloviti ameriški skladatelj John Cage. Glasbenika, ki je bil po rodu iz Los Angelesa, smatrajo za enega največjih predstavnikov ameriške glasbene avantgarde tega stoletja. Popolnoma je pretrgal z glasbeno tradicijo ter skušal uveljavljati nove poglede na glasbeno stvarnost. Po njegovem pojmovanju je vsak zvok, vsak šum ali ropot glasba in ima zato svoje notranje življenje, svojo energijo, ki je ne gre zaklepati v naprej določene strukture. Iz tega preprostejšega in dokaj svojevrstnega prepričanja se je pred dobrim pol stoletjem razvil v Los Angelesu eden najbolj drznih in neverjetnih glasbenih eksperimentov, ki je zrevolucioniral glasbene koncepte zahodne kulture. Leta 1938 je namreč ustanovil orkester najrazličnejših tolkal. V polni vojni vihril se je leta 1942 lotil elektronske uporabe zvokov, leta 1950 pa je razvil teorijo, da glasbe ni mogoče omejevati samo na zvoke, temveč je glasba lahko proizvod določene dogajanja v določenem časovnem razdobju. V tem pogledu je nepozabna njegova skladba iz leta 1962 z naslovom »0'0«, v kateri glasbenik reže zelenjavo, postavlja zrezljane koščke v mešalnik in izpije sok.

Cage je bil skozi vse življenje skrajno provokativna osebnost in ne le na glasbenem področju. Pos-

večal se je tudi poeziji in esejistiki, hkrati pa je slovel kot izkušen mikolog. Njegovi učitelji so bili med drugimi Richard Buhkig, Adolf Weiss, Henry Cowell in Arnold Shonberg, ki je bil prepričan, da Cage nima pravega občutka za harmonijo. Med njegovimi izumi velja omeniti takoiimenovani »pripravljeni klavir« s papirnatimi, lesnimi, gumijastimi in kovinskimi vložki med strunami. Med prvimi se je lotil tudi elektronske glasbene predelave ter multimedialnih koncertov. V petdesetih letih je na primer priredil srečanje med glasbeniki in elektronskimi inženirji ter sloviti happening »Muoyce«, ki se je navdihal ob Joycejevem »Finnegans Wake«.

Cagejeva radikalnost je dosledno zavračala tradicionalno ustaljeno vizijo glasbenega sveta. »Zapadna glasba se preveč ozira na emocije poslušalca, namesto, da bi se ozirala na emocije zvokov, ki so živi in samostojni in jih je treba pustiti, da grede kamor jih je volja«, je trdil Cage, ki je bil tudi prepričan, da mora biti umetnost sredstvo za spreminjanje samega sebe in ne v funkciji lastne osebnosti.

S Cagejem smo izgubili največjega glasbenega anarhista, človeka, ki je učil, da mora glasbo vsakdo doživljati na svoj način in ne tako, kot so ga naučili drugi.

D. K.

Podgora v Arezzu

Od srede, 26. do nedelje, 30. avgusta bo v Arezzu tradicionalno, letos že 40. mednarodno tekmovanje pevskih zborov »Guido d'Arezzo«. Državnega tekmovalstva se bo udeležilo 7 zborov iz petih dežel, mednarodnega tekmovalstva pa kar 31 zborov, pretežno iz vzhodnih držav. Med zbori, ki se bodo udeležili državnega tekmovalstva, je tudi mešani pevski zbor Podgora, ki ga vodi Mirko Spazzapan.

Planoti, 24. novembra 1192 pa se v listini papeža Celestina III. omenjajo tri fare na Tolminskem, poleg Volč in Bovca tudi Šentviška gora. Na osemstoletni jubilej so se posebej pripravljali v Bovcu, počastitev jubileja je karseda slovesna in je zrasla v politični in verski dogodek prve vrste. V senici bovških praznovanj pa so se na

Naročnina: za Italijo mesečna 23.000 Lir - Letna naročnina za 1992 znaša 276.000 lir. Poštni tekoči račun Založništva tržaškega tiska, Trst 13512348; za Slovenijo: mesečna 450 SLT (dnevna 22 SLT). Letna prednaročnina 5.000 SLT za tiste, ki jo poravnajo do 29. 2. 1992. Ziro računa 50101 - 601 - 85845, ADIT Sežana - Partizanska 75 a, telefon 067/73360; Fax 067/72441.

Oglašni: trgovski modul (šir. 1 stolpec viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni 120.000 lir; ob praznikih povisek 20%; mali oglaš 850 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Iva 19%. Naročila sprejemajo: iz dežele Furlanije-Juljske krajine agencija PUBLIEST Srl (vsak dan od 8.30 do 12.30), Trst, ul. Montecchi 6 - Tel. 7796-611 - Fax 768697; iz drugih dežel v Italiji podružnice SPI; iz Slovenije in Hrvaške STUDIO VISTA d.o.o., Ljubljana, tel.-fax 216155 vsak dan od 9. do 13. ure razen sobote.

primorski

dnevnik

petek, 14. avgusta 1992

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax 0481/532958
ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190 - FAX 0432/730462

Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja ZTT
Tiska EDIGRAF

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIGE

Nogometni turnir Ceravolo Inter klonil proti Ajaxu

CATANZARO — Z zmago v finalni tekmi proti Interju (6:2 po streljanju 11-metrovk, 2:2 po regularnem delu) je Ajax osvojil turnir Ceravolo. Prvi je povedel Inter z Battistinijem (v 32'), izenačil je Groendijk v 52', zatem je Inter znova prišel v vodstvo po avtogolu Alfina (v 58'), zadnji zadetek pa je dal Blind v 69'. Za Inter sta bili pri streljanju 11-metrovk odločilni napaki Schillacija in De Agostinija.

Nekaj ostalih izidov včerajšnjih tekem: Sampdoria - Viareggio 6:1 (2:1); Fiorentina - America di Rio 7:1 (4:1); Brescia - Tunizija 1:2 (1:0); Ancona - Bari 2:0 (0:0); Reggiana - Mantova 1:0 (0:0); Catania - Udinese 2:1 (2:0).

Maradona še čaka

NEAPELJ — Pri Napoliju še vedno niso sporočili, če sprejemajo pogoje, ki jih je postavil Maradona za svoj povratak v Italijo. Medtem pa so se navijači razdelili v dva tabora. V enem so navdušeni nad možnostjo, da bi se argentinski as znova vrnil v Neapelj, v drugem pa taki možnosti odločno nasprotujejo. Pravijo namreč, da gre Maradona že proti zatonu in edino, kar ga zanima, je denar. Pri tem pa bi znal dočela sprazniti društvene blagajne. Poleg 7 milijard, ki jih je že vnovčil, bi hotel še nadaljnjih deset samo za eno sezono, hotel bi igrali le tedaj, ko mu najbolj prija, zahteval je razne garancije: nad njegovo varnostjo bi morali bdeti noč in dan, zagotoviti bi mu morali potovanja v Buenos Aires vsakih 40 dni za razne preglede, preklicati bi morali vse ekonomske sankcije (okrog 300 tisoč dolarjev), ki so mu jih naložili pri Napoliju, itd.

Medtem ko bodo pri Ferrariju slavili 500. nastop Mansell pred ciljem

Nigel Mansell

BUDIMPEŠTA — Na nedeljski dirki formule ena na Madžarskem bodo pri Ferrariju proslavljali petstoti nastop na Velikih nagradah formule ena (so edini, ki so nastopali od vsega začetka svetovnega prvenstva, 13. maja 1950 v Silverstonu). Gre nedvomno za prestižen dosežek, a ostalo bo pri tem, saj drugih razlogov za veselje pri Ferrariju trenutno nimajo: že dve leti namreč niso dosegli ene same zmage (zadnjič je bil uspešen Prost leta 1990 v Španiji), a zadnji nastopi tudi za bližnjo bodočnost ne obetajo nič dobrega.

Povsem drugače pa je v taboru Williamsa, kjer bi si Mansell z morebitno novo zmago predčasno zagotovil letošnji naslov. Tudi če mu to ne bo uspelo v nedeljo, pa bo imel na razpolago še pet dirk (VN Belgije, VN Italije, VN Portugalske, VN Japonske in VN Avstralije). Po matematičnih izračunih ga lahko ogrožita samo še Patrese in Schumacher, a prvi ima vezane roke, drugi pa bi uspel samo v primeru, da Mansell do konca sezone ne zbere več kot šest točk. Angleški pilot pa se verjetno ne

zanaša več na matematiko: ko je to poskusil leta 1986, je prav na zadnji dirki v Adelaideju izgubil naslov, saj mu je počila guma, Prost pa je zmagal s samima dvema točkama prednosti.

Mansell pa ne samo, da ne bo delal računov, že danes bo skušal osvojiti prvo startno mesto, saj je progla v Budimpešti dokaj neprimerna za prehitvanje (lani je Senna vozil od začetka do konca, a prav Mansell ga je zaman skušal prehiteti).

Kaže tudi, da bodo piloti uporabljali navadni bencin, saj so pri FISA napovedali strožjo kontrolo. Nekateri pa pri tem opozarjajo, da sklep glede bencina ni bil sprejet soglasno in torej ni veljaven.

Lendl izločil Pozzija

MASON (Ohio) — V 2. kolu teniskega turnirja ATP v Masonu je Ivan Lendl, ki ima sedaj ameriško državljanstvo, s 6:3, 3:6, 6:1 izločil Italijana Gianluca Pozzija. Nekaj ostalih izidov: Courier (ZDA) - Schmidt (ZDA) 6:3, 6:2; Sampras (ZDA) - Montana (ZDA) 7:6, 3:6, 6:3; Chang (ZDA) - Stolle (Avstral) 6:4, 6:3.

Sciandri še vodi

COVENTRY (Anglija) — Tudi po 4. etapi kolesarske dirke po Angliji je Italijan Maximilian Sciandri ohranil vodstvo na skupni lestvici. Etapno zmago je včeraj osvojil Tieterjouk (SND), Sciandri je bil sedmi, njegova rokaja Baldato in Pastorelli pa sta zasedla 4. oz. 9. mesto.

Na skupni lestvici ima Sciandri 11 sekund prednosti pred Nizozemcem Van Der Poelom. Sledijo: 3. Van Aert (Niz) po 14'; 4. Redant (Bel) 16'; 5. Museeuw (Bel) 18'. Omenimo, da je pred startom 3. etape odstopil Američan Greg Lemond.

Na pobudo Odbojcarske zveze Hrvatske V Pulju Odbojcarska akademija N. Karpola

Od 20. do 23. t.m. bo v Pulju zanimiv in vsem našim trenerjem še toliko bolj priporočljiv odbojcarski seminar, ki ga bo vodil priznani in svetovno uveljavljen strokovnjak iz SND, Nikolaj Karpol. Dolgoletnega trenerja bivše ekipe Uroločke ter zadnji dve leti tudi Mladosti Monterja iz Zagreba ni potrebno posebej predstavljati, saj je v mednarodni odbojcarski areni zmagal prav vse, kar se je dalo, od evropskih in svetovnih prvenstev v mladinski in članski konkurenci do olimpijskih iger. Lansko leto v začetku maja pa je imel v Trstu seminar tudi za trenerja naše dežele.

Organizator seminarja, Odbojcarska zveza Hrvatske, je izbrala zanimivo ime za to strokovno izpopolnjevanje, in sicer Odbojcarska akademija Karpola. Seminar naj bi v bodoče stalno potekal v Pulju, vendar v nekoliko bolj primernem času kot letos, ko so bile na vrsti olimpijske igre v Barceloni.

Vsak dan bo po 6 ur praktičnih lekcij tehnike in metodike treniranja. Kot demonstratorke pa bodo mlade odbojkarice SND, ki bodo bivanje v tem istrskem letoviščarskem kraju izkoristile za priprave za letošnje evropsko mladinsko prvenstvo.

Bržkone bo najbolj zanimivo slediti metodiki treniranja z mladimi odbojkaricami (glede tehnike se da veliko tega uporabljati tudi s fanti), saj je bil Karpol celo desetletje s svojimi selekcijami v svetovnem vrhu, njegov klub Uroločka iz Sverdlovska pa enkratna kovačnica odličnih igralk, ki so ponesle ime tega mesta v severnem Uralu v širši svet. Poleg Karpola bosta pri praktičnem delu v telovarnici pomagala še dva

trenerja SND, tako da bo delo potekalo brez večjih zastojev. Ker bodo v Pulju istočasno tudi mlade hrvatske odbojkarice, bodo odigrali tudi nekaj prijateljskih srečanj, s čimer bo do izraza prišla zanimiva tema glede metodike pri organizaciji igre. same

Seminar stane 480 DEM ali približno 360.000 lir. Všetih je skupno 5 polnih penzionov, ker udeleženci akademije lahko pridejo že 19. t.m. popoldan in odidejo 24. avgusta popoldan. Prebivali bodo v lepih hotelih na Puntih Verudeli, organizator UNIS - Tours pa bo poskrbel za prevoz v telovadnico, simultano prevajanje, welcome drink, diplomu, a všteta je tudi turistična taksa.

Ker so ta čas hoteli v Pulju povsem zasedeni, je priporočljivo, da se naši trenerji pozanimajo glede namestitve pri omenjeni turistični agenciji (tel. 0038-52-42078), kotizacija pa bo potrebno plačati ob prihodu.

Naslov Odbojcarske zveze Hrvatske, kjer se je potrebno prijaviti, pa je naslednji: Trg Sportova 11, 41000 Zagreb, tel. 0038-41-339333, FAX: 0038-41-325864. (G. Furlanič)

Obetaven start izolskega veslača

IZOLA — Mladi slovenski veslač Erik Tul iz izolskega Argo Galeba je obetavno startal na mladinskem svetovnem prvenstvu v Montrealu. Tul, ki tekmuje v enojcu, je v svoji predtekmovalni skupini osvojil drugo mesto in se uvrstil v polfinale, kar je izjemen uspeh mladega Izolana, ki ga je v predtekmovalni skupini premagal le predstavnik iz Nemčije. (Kreft)

Bor, Breg, Primorje in Zarja v sodelovanju z nogometno komisijo pri ZSSDI

Strokovnejši prijemi na mladinskem področju

Iztekaajoče se poletje je na športnem področju, ob svetovno pomembnem dogodku - olimpijskih igrah, prineslo kar nekaj novosti na mednarodni, državni in krajevni ravni. V tak okvir dogodkov prav gotovo sodi tudi pomemben premik, ki so ga uresničili nekatera slovenska nogometna društva, tista, ki se tradicionalno in dosledno ukvarjajo z mladinskim sektorjem in ki dosledno skrbijo za vzgojo in razvoj lastnega naraščaja.

Znano je, da se v zadnjih letih vsa naša športna društva, ki gojijo skupinske panoge, spopadajo z vrsto negativnih dejavnikov, ki pogosto uspešno delovanje na mladinski ravni. Med tovrstne negativne činitele sodi prav gotovo padec rojstev, ki je za našo skupnost še občutnejši, ob tem pa še vrsta funkcionalno-organizacijskih težav, ki povzročajo krnitev ali pa neoptimalno delovanje naših športnih klubov.

Nogometni športni delavci se navedene problematike resno lotevajo že nekaj let. Letos pa je prišlo do dejanskega premika v organizacijskem konceptu dela prav glede najmlajših tekmovalnih kategorij, ki morajo biti deležne posebne skrbi in pozornosti.

Tako so Bor, Breg, Primorje in Zarja sestavili delovno skupino, ki je obdelala triletni skupni delovno-organizacijski načrt za večjo strokovnost in ustrežnejše delo na mladinskem področju.

V program so vključene tri starostne tekmovalne skupine (cicibani, najmlajši, začetniki), ob naslednjega leta dalje pa bo plan zajemal tudi naraščajnike.

V sodelovanju z nogometno komisijo pri ZSSDI so zamejski nogometni delavci zastavili smotnejši koncept dejavnosti, izhajajoč iz treh temeljnih razlogov: osip igralcev, težave pri sestavi moštev, želja po kakovostnejšem delu. Ob

koncu triletna poskusne dobe pa bo napočil čas za temeljitše in strokovno preverjanje veljave in pravilnosti izbire.

Vsak izmed navedenih klubov bo prevzel skrb za eno izmed omenjenih tekmovalnih skupin, samo Breg bo zaenkrat prispeval svoje igralce, ker ima na teh starostnih stopnjah premajhno številčno razpoložljivost posameznikov.

Za cicibane (letnik 1983 in mlajši) bosta po eno skupino prevzela Bor in Primorje, za strokovno vodstvo pa bosta zadolžena Rajko Žeželj (Bor) in Franc Metljak (Primorje).

Zarja bo prevzela organizacijsko skrb za dve ekipi začetnikov (let-

nika 1981/82), ki bosta vadili pod vodstvom Vinka Hafnerja in Borisa Primosija.

Primorje pa bo pod lastno okrilje prevzelo dve ekipi najmlajših (letnika 1979/80), ki ju bosta vodila Rajko Žeželj in Štefi Pertot.

Kriterij razvrščanja igralcev v eno oz. drugo ekipo ne bo odredila kakovostna raven posameznikov, ampak njihova starost, tako da bodo ekipe sestavljene po načelu homogenosti letnikov, nikakor pa ne po principu selekcioniranja kvalitetnejših na škodo nekoliko manj sposobnih posameznikov.

Z naslednjim letom bo program zajemal tudi kategorijo naraščajnikov (to bodo letošnji »najmlajši«),

ob koncu ciklusa pa se bo vsak igralec vrnil v svoje matično društvo. Pri tem velja še poudariti, da so se sodelujoča društva glede tega točno dogovorila in domenila na osnovi natančno opredeljenih geografskih področij, ki sodijo v delokrog tega ali onega društva. Tako ne bo nobenih dvomov o pripadnosti igralcev posameznemu klubu, istočasno pa bo to preprečilo morebitne spore in zdrahe med društvi, kar se je v preteklosti včasih dogajalo.

Poudirili bi še, da vsi podpisniki računajo na aktivno sodelovanje staršev, ki so bili v vseh teh letih zelo pomemben dejavnik pri samem delovanju in njegovi uspešnosti in ki so s svojo prisotnostjo in požrtvovalnostjo v mnogočem prispevali k ustreznemu poteku procesa treniranja in k izvedbi tekmovalne dejavnosti. Naši nogometni delavci še naprej računajo na neprecenljivo pomoč in na razumevanje staršev, saj bodo nekateri izmed njih zaradi nastalih premikov morda nekoliko bolj izpostavljeni težavam praktičnega značaja (npr. oddaljenost igrišča od doma), toda glede na to, da bodo vse organizacijske težave v pristojnosti posameznih klubov in da je to edini način za izboljšanje kakovosti dela, bi v zvezi s tem ne smelo biti večjih težav.

Vsaka združena ekipa bo imela vsaj enega spremljevalca iz vsakega matičnega društva in to bo oseba, na katero se bodo starši lahko obrnili v primeru katerekoli potrebe.

Ob koncu naj še navedemo, da bodo začetniki začeli s pripravami na novo sezono 24. avgusta na bazoviškem igrišču, najmlajši pa se bodo zbrali že v ponedeljek, 17. t.m. ob 18. uri na Proseku. Cicibani bodo z delom začeli vzporedno z začetkom šolskega leta. (Cancia)

»Snidenje v Jadranskem morju«

V Trst prišlo kar sto plovil

TRST — Nadaljuje se jadrano-moristična manifestacije »Snidenje v Jadranskem morju«: včeraj je namreč 100 plovil, ki prihajajo iz raznih krajev Italije, dopotovalo v Trst, kjer je zaključna etapa na italijanskih tleh.

V Trstu se bo karavana ustavila tri dni, potem ko je obiskala 19 pristanišč v sedmih italijanskih deželah in preplula več kot 600 milj. Na morje se bodo spet podali v nedeljo, ko bodo krenili proti Umagu, Pulju in Krku. V prihodnosti nameravajo tudi v Albanijo.

V Tolmeču brez nogometa

VIDEM — Pri nogometnem združenju Tolmezzo niso pravočasno rešili društvene krize (ostali so brez vodstva), zato so se odločili, da ne bodo nastopili v nobenem nogometnem prvenstvu (imajo več kot 140 igralcev v deželnih in pokrajinskih ligah), a najboljšie igralce bodo odstopili drugim društvom. Vse to bo gotovo imele negativne posledice na športnem delovanju v vsej Karniji.

obvestila

NK BOR
priredi od 24. do 29. avgusta nogometni kamp za letnike '82, '83, '84 in '85 na stadionu »1. maj«. Prijave najkasneje do 17. t.m. na tel. 578746 ali 226228 v večernih urah.

KK BOR
obvešča, da se bodo v ponedeljek, 17. t.m. na »1. maju« začeli košarkarski treningi po naslednjem sporedu: ob 18. uri za kadete (letnika 1975/76), ob 18.30 pa za mladince (letnika 1973/74).

TPK SIRENA
organizira tečaj surfa od 17. do 21. avgusta. Informacije in vpisovanje na sedežu društva, Miramarski drevored 32, tel. 422696.

ZSSDI
obvešča, da bo urad v Trstu do 21. avgusta odprto od 8.30 do 13.00.

NK PRIMORJE
obvešča vse nogometaše, da se treningi pričnejo v ponedeljek, 17. t.m., ob 17. uri. Vabimo vse nogometaše (letniki 1981-1985), da se prijavijo na igrišču vsak dan.

SK KRAS
NAMIZNOTENIŠKI ODESEK obvešča, da se bodo v ponedeljek, 17. t.m., ob 18. uri pričeli treningi za vse igralce v telovadnici v Zgoniku.